

Verksamhetsberättelse 2023

Vård- och omsorgsnämnd

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Målbedömning	4
Nämndens mål och resultat	5
Målområde: En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet.....	5
Målområde: En hållbar naturkommun - ekologisk hållbarhet.....	12
Målområde: En ansvarsfull ekonomi i hela Huddinge - ekonomisk hållbarhet	13
Årets händelser	18
Effektiviseringsarbete	19
Ekonomi.....	21
Driftsredovisning	21
Ekonomi, drift (per verksamhet)	22
Särskilda satsningar	30
Extern finansiering.....	31
Investeringar.....	35
Lokaler	35
Väsentliga personalförhållanden.....	35
Personalförsörjning (särskilt bristyrkesgrupper)	39
Kompetensutveckling (inklusive chefsutveckling)	39
Intern kontroll.....	40
Åtgärder för att minska identifierade risker	40
Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning	41
Plan för uppföljning och insyn	42

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga VON, Uppföljning 2023 av utförare

Bilaga 2: Volymer per den 31 december 2023

Bilaga 3: Uppdrag och förstudier enligt Lokalresursplanen 2023

Bilaga 4: Översyn av Rosendalsgården enligt uppdrag i Lokalresursplanen 2023

Bilaga 5: Rosendalsgården – utlåtande från MAS

Bilaga 6: Översyn av daglig verksamhet enligt Lokalresursplanen 2023

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämndens samlade måloppfyllelse 2023 bedöms som delvis uppfyllt. Bedömningen grundar sig på att tre av nämndens mål har uppnåtts i hög grad, fyra av nämndens mål uppfylldes delvis. Målet som avser att nämnden ska ha budget i balans uppnåddes inte för året.

Mål och ekonomi

Måloppfyllnaden för det sociala hållbarhetsmålet bedöms som delvis uppfyllt. Resultat på indikatorerna som är kopplade till brukarundersökningar visar i allmänhet på en positiv trend även fast alla etappmål inte nås för året. Verksamheternas kvalitetsarbete följs upp och presenteras mer ingående i kvalitetsberättelser för målgrupperna inom nämndens ansvarsområden.

Nämndens måloppfyllnad inom det ekologiska hållbarhetsmålet bedöms som uppfyllt i hög grad. Det totala matsvinnet och CO₂-utsläppet har minskat. Avvecklingen av fossilberoendefordon har däremot inte kunnat ske enligt plan.

Nämndens verksamheter har arbetat med aktiviteter för att nå en budget i balans med stort fokus på äldreomsorg. Trots att aktiviteter genomförts och pågår nås inte det ekonomiska hållbarhetsmålet eftersom nämnden inte har en budget i balans. Det redovisade resultatet uppgår till -3,6 miljoner kronor. En del av de ordinarie driftkostnaderna är dessutom finansierade genom statsbidrag av tillfällig karaktär och utan dessa är bedömningen att nämnden skulle haft ett underskott om -35,9 miljoner kronor. Nämnden kan därmed inte se verksamheten som ekonomiskt sund och uthållig.

Målet som rör attraktiv arbetsgivare bedöms som delvis uppfyllt. Värdet för prestationsnivån som avser ledarskap, målkvalitet och effektivitet har förbättrats i årets medarbetarenkät och verksamheterna har en god förändringskraft vilket får antas vara en bidragande orsak till att den totala sjukfrånvaron minskat 2023.

Nämnden når dock inte etappmålen för hållbart medarbetarengagemang, HME i sin helhet och inte heller målet med andelen medarbetare med adekvat utbildning för uppdraget trots att det har skett en successiv ökning under de senaste åren.

Effektivitetsarbete

I verksamhetsplanen för vård- och omsorgsnämnden 2023 beskrevs tre områden där effektiviseringsarbete planerades. Dessa områden var särskilt boende för äldre, hemtjänst och vikariehantering.

Under 2022 var beläggningen på särskilda boendena för äldre i kommunens egen regi låg och det gällde även beläggningen på korttidsboendena. Under 2023 har efterfrågan på särskilda boenden i kommunens egen regi ökat och under hösten var i stort sett alla platser belagda. En förändring som genomförts under året är att Björnkullas särskilda boende ingår i kundvalet enligt lagen om valfrihetssystem vilket medfört att platserna kan erbjudas till alla äldre inte bara de som är finskspråkiga och beläggningen på Björnkulla har ökat.

Inom hemtjänsten har bland annat en utredning om utförd och beviljad tid genomförts och en justering av tidsberäkningen gällande beviljad tid inom hemtjänsten har genomförts. Resultatet ska bli mer träffsäkra beslut utifrån den enskildes behov och varje nytt beslut om hemtjänst och omprövning av beslut beräknas enligt den nya modellen.

Under våren 2023 genomfördes en utredning om hur vikariehanteringen kan förbättras och organiseras på ett mer effektivt sätt för att uppnå en hållbar bemanning. Syftet var att hitta lösningar som är hållbara både utifrån ett ekonomiskt och arbetsmiljömässigt perspektiv samtidigt som de möter verksamhetens behov av att hantera kompetensförsörjningsutmaningen. Utredningen visar att det fortsättningsvis behövs en sammanhållen vikariehantering för att kunna möta kompetensförsörjningsutmaningen.

Lokaler

En redovisning av uppdrag och förstudier som gavs i Lokalresursplanen för perioden 2023 – 2030 är sammanställd och redovisas i bilaga 3, Uppdrag och förstudier enligt Lokalresursplanen 2023.

Väsentliga personalförhållanden

Den totala sjukfrånvaron och korttidsfrånvaron har minskat under året. Det är ett resultat av nämndens strukturerade arbete med uppföljning av sjukfrånvaroorsaker för att minska sjukfrånvaron och att i god tid sätta in åtgärder.

Andelen medarbetare med adekvat utbildning har successivt ökat under det senaste året och det har

genomförts olika utbildningsinsatser med hjälp av medel från bland annat äldreomsorgslyftet och omställningsfonden. Det bidrar till att säkerställa en kvalitativ verksamhet där medarbetarna innehar rätt kompetens för sitt uppdrag.

Resultatet i medarbetarenkäten har förbättrats sedan förra mätningen och visar på en hög förändringskraft i nämndens verksamheter vilket visar på att det finns vilja, engagemang och förutsättningar för att medarbetarna att utföra ett gott arbete.

Under året har verksamheten arbetat med att minska den totalt arbetade tiden som utförs av timanställda bland annat har bemanning och schemahanteringen setts över i samband med att reglerna kring arbetstidsförläggning har skärpts under året. Arbetet har gett resultat då andelen arbete som utförs av timanställda har minskat.

Intern kontroll

Vård- och omsorgsnämnden identifierade i verksamhetsplanen fyra risker och beslutade om åtgärder för att reducera riskerna. Tre av de fyra riskerna är åtgärdade under året och kvarstår inte längre. En risk som är kopplad till brister i arkivlokalen på gymnasietorget kvarstår och behöver fortsätta att följas under 2024.

Den samlade bedömningen är att nämnden har den struktur och de arbetsätt som krävs för att ha en god kontroll av verksamheternas kvalitet och måluppfyllnad och att förbättringsåtgärder genomförs i den mån det krävs. Arbetet säkras genom systematiskt kvalitetsarbete samt arbetet med budget och de politiska målen. Riskanalyser och förbättringsåtgärder vid behov samt systematiska kontroller (såväl beslutade i intern kontroll som verksamheternas egenkontroller) sker löpande under året för att säkra verksamhetens kvalitet. Kvalitetsarbetet görs på alla nivåer i organisationen och de samlade resultaten redovisas i nämndens kvalitetsberättelser för 2023.

Uppdrag

Vård- och omsorgsnämnden beslutade om nio uppdrag i verksamhetsplanen för 2023. Uppföljningen visar att sex av uppdragen är slutförda. Arbetet med tre uppdrag som berör hemtjänst, boendestöd och särskilt boende har påbörjats och kommer att fortsätta under 2024.

Målbedömning

Målområde	Kommunfullmäktigemål	Nämndmål	Måluppfyllelse
En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	Huddinge är trivsamt och tryggt för alla invånare	Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet	😊 I hög grad uppfyllt
	Huddinges välfärd håller hög kvalitet	Huddinges äldre och anhöriga upplever en hög grad av delaktighet	😐 Delvis uppfyllt
		Huddinges äldre känner trygghet och förtroende för personalen.	😐 Delvis uppfyllt
		Huddinges funktionshindrade upplever en hög grad av delaktighet	😊 I hög grad uppfyllt
		Huddinges funktionshindrade känner trygghet och förtroende för personalen	😐 Delvis uppfyllt
En hållbar naturkommun - ekologisk hållbarhet	Minska klimatpåverkan	Vård och omsorgsnämnden minskar sina utsläpp av växthusgaser.	😊 I hög grad uppfyllt
En ansvarsfull ekonomi i hela Huddinge - ekonomisk hållbarhet	Huddinge kommun har en sund och uthållig ekonomi	Huddinges funktionshinderomsorg och äldreomsorg har en sund och uthållig ekonomi	😞 Ej uppfyllt
	Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare	Chefer och medarbetare bidrar till en god verksamhet i ständig utveckling	😐 Delvis uppfyllt

Nämndens mål och resultat

Målområde: En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Huddinge är trivsamt och tryggt för alla invånare

Nämndmål: Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet

Måluppfyllelse

😊 I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Resultatet av indikatorerna visar att verksamheten nått många fler äldre med kurser och föreläsningar samt att arbetet med uppsökande hembesök har fortlöpt enligt plan. Nämnden bedömer målet som i hög grad uppfyllt.

Analys

Den förebyggande enheten har under året arbetat med att nå fler av Huddinge kommuns äldre personer. En aktiv vardag och ett socialt sammanhang minskar ofrivillig ensamhet och motverkar psykisk ohälsa hos äldre. För att följa utvecklingen av deltagare i verksamhetens aktiviteter följs ett antal indikatorer. Indikatorn gällande deltagare i kurser och föreläsningar arrangerade av den förebyggande enheten har ökat och överstiger årets etappmål. Det huvudsakliga skälet till detta bedöms vara att verksamheten under 2022 rekryterade en hälsopedagog som under 2023 har genomfört flera aktiviteter, bland annat utegymsträning, kurser i mindfulness och balansträning. Hälsopedagogen har också vid flertalet tillfällen genomfört en föreläsning om rörelsens betydelse efter pensionsåldern.

Vad gäller enhetens seniorträffar redovisas inte resultat på denna indikator för året då det i samband med delårsrapport per 31 augusti upptäcktes att målvärdet innehöll felaktigheter. Verksamheten ser att vissa seniorträffar har outnyttjad potential och aktivt arbete pågår i samverkan med bland annat kyrkan och olika föreningar för att få fler äldre att upptäcka och besöka seniorträffarna.

Arbetet med att erbjuda och genomföra hembesök för äldre över 75 år som inte har några insatser från äldreomsorgen har fortsatt under året. Erbjudande om hembesök har skickats ut till äldre i alla Huddinges sex geografiskt indelade områden. Under 2023 har 171 personer tackat ja till erbjudandet om hembesök och fått information om de aktiviteter som erbjuds äldre i kommunen.

Genomfört arbete

- **Seniordagarna** har genomförts under två dagar i september i samverkan med civilsamhället och årets tema var friskt åldrande i gemenskap. Syftet med seniordagarna är att ge information om de aktiviteter som erbjuds seniorer i Huddinge kommun.
- **Föreläsningar** har erbjudits i olika former bland annat en stor föreläsning om AI där 200 nyfikna seniorer kom för att lyssna och delta.
- **Uppföljning av aktiviteter:** Under föregående år togs en modell fram i samverkan med Nestor¹ FoU för uppföljning av förebyggande insatser. Under året har verksamheten arbetat med att använda samt anpassa modellen för att följa upp aktiviteter inom verksamheten.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
-------------	------	------	------	---------------	---------------

¹ Nestor FoU arbetar med forskning och utveckling med äldre i fokus och ägs av Region Stockholm och tio kommuner i södra Stockholm.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Fler äldre deltar i de kurser och föreläsningar som genomförs inom förebyggandeenhetsen (antal deltagare)		68	1 237	300	
Fler äldre deltar inom de öppna aktiviteterna som erbjuds inom förebyggandeenhetsen (besök på seniorträffar) *		9 194	-	13 000	
Antal kommunalar där erbjudande har genomförts om hembesök till seniorer 75+ år		2	6	6	

* Indikatorn "Fler äldre deltar inom de öppna aktiviteterna som erbjuds inom förebyggandeenhetsen (besök på seniorträffar)" redovisas inte då målvärdet har visat sig innehålla felaktigheter från förra årets mätning.

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
Förvaltningen ska utreda möjligheterna att införa en digital fixare för invånare i behov av stöd rörande digital teknik, oavsett om de omfattas av kommunens välfärdstjänster eller inte.	✓ Klart	Utredningen är färdig och kommer att presenteras för nämnden på sammanträdet i februari 2024. Förslag till beslut är att inrätta en digital fixare för äldre över 69 år som ett pilotprojekt under ett års tid för att sedan utvärdera effekterna innan beslut om fortsättning fattas.
Förvaltningen ska utreda möjligheterna att utöka "Händig fixaren" till att även omfatta personer med funktionsnedsättning. Syftet är att underlätta vardagen för personer med funktionsnedsättning i behov av stöd i hemmet oavsett om de omfattas av kommunens välfärdstjänster eller inte.	✓ Klart	Utredning är klar och kommer att presenteras för nämnden under februari 2024. Förslag till beslut är att inte utöka "händig fixaren" till att även omfatta personer med funktionsnedsättning på grund av att det ej finns stöd i lagstiftning för detta som går i linje med nämndens avsikt.

Kommunfullmäktigemål: Huddinges välfärd håller hög kvalitet

Nämndmål: Huddinges äldre och anhöriga upplever en hög grad av delaktighet

Måluppfyllelse

☹ Delvis uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Resultatet från brukarenkäten visar att verksamheten når det satta etappmålet på indikatorn för hemtjänsten men inte för särskilt boende och myndighetsutövningen. Aktiviteter har genomförts under året med syfte att förbättra delaktigheten för både enskilda och anhöriga men har inte gett den effekt som verksamheten önskat utifrån de äldre och anhörigas upplevelse av delaktighet. Nämnden bedömer målet som delvis uppfyllt.

Analys

Socialstyrelsens undersökning, "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen" har genomförts och resultatet för verksamhetens indikatorer inom området delaktighet visar att etappmålet nås för hemtjänsten men inte för särskilt boende. Inom hemtjänsten är syftet med införandet av fast omsorgskontakt och den fortsatta utvecklingen av rollen att ytterligare förbättra resultat på denna indikator framöver.

Inom särskilt boende är orsaken till det försämrade resultatet på indikatorn inte helt tydlig eftersom flertalet aktiviteter har genomförts under året i syfte att öka brukare och anhörigas upplevelse av delaktighet. Verksamheten konstaterar att aktiviteterna inte har gett önskad effekt utifrån svaren i brukarundersökningen. I jämförelse med Stockholms län är Huddinges resultat lägre för särskilt boende. I Stockholms län är det 78 procent som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål.

Inom myndighetsutövningen är det färre enskilda som upplever att de fått berätta vad de behöver och vill ha hjälp med än vid brukarundersökningen 2021. Verksamheten har svårt att se några tydliga anledningar till försämringen. Enskilda med enbart serviceinsatser är mer nöjda med delaktigheten än de som har mer omfattande insatser vilket kan visa på att känslan av delaktighet är svårare att uppnå när den enskildes självständighet minskar.

Verksamheten har också påbörjat arbetet med individbaserad systematisk uppföljning vilket är något som Socialstyrelsen och SKR lyfter som ett viktigt bidrag för att arbeta kunskapsbaserat.

Genomfört arbete

- **Fokus på den enskildes delaktighet i genomförandeplanen med stöd av fast omsorgskontakt:** Under året har det varit fokus på att öka delaktigheten för den enskilde i genomförandeplan. I genomförandeplanen får den enskilde beskriva hur den vill att insatserna ska genomföras. Införandet av fast omsorgskontakt har medfört ett tydligare ansvar och en förbättrad struktur i arbetet med genomförandeplaner.
- **Fokus på att öka antalet brytpunktssamtal vid livets slutskede:** Inom särskilt boende har ett aktivt arbete gentemot läkarorganisationen medfört att andelen som får ett brytpunktssamtal² vid livets slutskede ökat från 77 procent 2022 till 89 procent första halvåret 2023. Syftet med samtalet är att ta ställning till att övergå till palliativ (symtomlindrande) vård i livets slutskede. Den fortsatta vården planeras och den boende ges möjlighet till delaktighet i vården som ges, den boende har även möjlighet att uttrycka sina önskemål om miljöfaktorer vid livets slutskede. Symtomlindring samt livskvalitet är fokusområden i samtalet.
- **Projekt med palliativa ombud:** Inom särskilt boende och hälso- och sjukvårdsorganisationen har ett projekt gällande palliativ vård startats upp under året och projektet kommer att fortsätta under 2024. Inom ramen för projektet utbildas palliativa ombud och målet är att varje boendeenhet ska ha ett palliativt ombud. Syftet är att det palliativa ombudet ska sprida kunskap om palliativ vård samt stödja sina kollegor i det palliativa arbetet. Palliativ vård syftar till att stärka enskildas och närståendes livskvalitet samt lindra lidande i livets slutskede.
- **Kommunikation med anhöriga:** För att öka anhörigas känsla av delaktighet och på så sätt deras känsla av trygghet och förtroende för verksamhetens medarbetare har man inom särskilt boende arbetat med kommunikationen mellan verksamheten och de anhöriga. Ett utvecklingsarbete gällande sociala medier har genomförts där anhöriga har tillgång till information som publiceras där.
- **Pilotprojekt för individbaserad systematisk uppföljning:** För att få en bättre bild av hur de boende upplever insatsen särskilt boende har en pilot gällande individbaserad systematisk uppföljning genomförts under 2023. I samband med individuppföljning på särskilt boende har de boende fått svara på ett antal olika frågor, exempelvis om erbjudande av aktiviteter, hur man trivs samt om man känner sig trygg. Svaren har sammanställts på gruppnivå och analyserats. Under hösten har arbetet utvärderats och beslut fattas om fortsatt arbete.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Fick du möjlighet att berätta vad du behöver och vad du vill ha hjälp med? (Myndighetsutövningen) (%)	90		86	91	95
Brukarbedömning hemtjänst - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)		79	82	81	90
Brukarbedömning särskilt boende - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)		74	70	76	80

² Brytpunktssamtal är ett samtal mellan ansvarig läkare och boende som befinner sig i livets slutskede, oftast deltar även sjuksköterska och anhörig i samtalet.

Nämndmål: Huddinges äldre känner trygghet och förtroende för personalen

Måluppfyllelse

😊 Delvis uppfyllt

Motivering av bedömd måluppfyllelse

Flera aktiviteter har genomförts inom målområdet och resultatet i brukarundersökningen visar på en positiv trend för alla indikatorer med undantag för trygghet inom ordinärt boende. Trots detta uppnås endast två av etappmålen för indikatorerna. Nämnden bedömer att målet är delvis.

Analys

Resultatet från brukarundersökningen, "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen" som genomförts visar att förtroendet för personalen har ökat inom både särskilt boende och hemtjänst och etappmålen uppnås. Gällande bemötande visar särskilt boende en liten ökning men når ändå inte upp till etappmålet medan hemtjänsten når årets etappmål.

Andelen brukare som känner sig trygga att bo hemma med hjälp av hemtjänst har minskat jämfört med 2022. På särskilt boende har upplevelsen av trygghet ökat något och verksamheten når etappmålet.

Verksamheten ser att trygghetsaspekten är komplicerad. Detta speciellt i ordinärt boende där även sådant som ligger utom hemtjänstens kontroll, exempelvis hur tryggt man upplever sitt område och den ökande frekvensen av bedrägerier mot äldre, rimligtvis bidrar till den upplevda tryggheten. Det faktum att brukaren upplever att bemötandet är gott samt att förtroendet för personalen ökat kraftig i årets undersökning tyder på att brukaren även väger in andra aspekter än omsorgens utförande när de gör sin bedömning om huruvida det är tryggt eller inte att bo hemma med stöd av hemtjänsten. I jämförelse Stockholms läns kommuner så är Huddinges resultat lägre för både särskilt boende och hemtjänst. I Stockholms län uppgår 83 procent att de är trygga på sina särskilda boenden och 82 procent anser det vara tryggt att bo hemma med hjälp av hemtjänsten. Huddinges resultat är 81 procent för särskilt boende och 79 procent för de som har hemtjänst.

Slutligen ses en positiv trend, även om den är liten, avseende utvecklingen av kontinuitetsvärdet. Detta innebär att de åtgärder som genomförts verkar ha haft viss effekt på förbättrad hemtjänstkontinuitet.

Genomfört arbete

- **Hemtjänstkontinuitet:** Verksamheten har under året fortsatt att arbeta för att upprätthålla kontinuitet då det är en viktig aspekt inom äldreomsorgen som syftar till att säkerställa en stabil och trygg vård och omsorg för äldre. Det handlar om att erbjuda en god kvalitet i vård och omsorgsarbete genom en kontinuerlig och samordnad insats av verksamhetens personal.
- **Införande av fast omsorgskontakt:** Under året har införandet av fast omsorgskontakt genomförts. Det innebär att verksamheten säkerställer att varje brukare har en fast omsorgskontakt inom hemtjänsten vilken ska bidra till att skapa en ökad trygghet och delaktighet för den enskilde.
- **Införande av näraplanering:** Ett arbetssätt som har införts i hemtjänsten är näraplanering där hemtjänsten delar upp personalen i mindre grupper eller områden. Detta minskar antalet personal som kommer i kontakt med brukaren under en viss tidsperiod, vilket kan öka brukarens känsla av stabilitet, kontinuitet och trygghet.
- **Kommunikation med anhöriga:** Då man inom särskilt boende kan se att en ökad trygghet och förtroende för personal hos anhöriga ofta medför en ökad trygghet och nöjdhet hos den boende, är kommunikationen med de anhöriga av stor betydelse. Under året har flera aktiviteter genomförts för att förbättra och säkra att anhöriga ska känna sig delaktiga i vad som sker på boendet. Hanteringen av sociala medier har setts över och utvecklats så att olika typer av information kan delges i lämpliga forum.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Brukarbedömning hemtjänst - bemötande, andel %		93	94	95	100
Brukarbedömning hemtjänst - trygghet, andel %		79	77	80	90
Brukarbedömning hemtjänst - förtroende för personalen, andel %		81	84	83	90

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter, medelvärde per månad	23,15	23,25	22,8	21	19
Brukarbedömning särskilt boende - bemötande andel %		85	86	87	95
Brukarbedömning särskilt boende - trygghet, andel %		81	82	83	90
Brukarbedömning särskilt boende - förtroende för personalen, andel (%)		73	78	75	90

Nämndmål: Huddinges funktionshindrade upplever en hög grad av delaktighet

Måloppfyllelse

I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måloppfyllelse

Under året har ett flertal insatser genomförts i verksamheten för att öka brukarnas grad av delaktighet. I brukarbedömningen har etappmålen för boende LSS uppnåtts med god marginal. Daglig verksamheten når inte etappmålet i år medan boendestöd stort överträffar årets etappmål. Nämnden bedömer målet som i hög grad uppfyllt.

Analys

Under hösten genomförde verksamheten SKR:s årliga brukarundersökning. Gruppboendestödet har nått de satta etappmålen för året med god marginal, medan daglig verksamhet och serviceboendestöd inte har uppnått etappmålen.

För att säkerställa att brukarna känner en hög grad av delaktighet och får den hjälp de önskar har grupp- och serviceboendestöden arbetat med brukarråd, dagliga samtal och genomförandeplaner. Dessa aktiviteter verkar ha gett störst effekt på gruppboendestöden där brukarna i högre utsträckning upplever att de får den önskade hjälpen. Serviceboendestöden möter flera brukare på en enhet och brukare tackar nej till insatserna i större mån vilket gör att personal arbetar med att motivera till stöd. Vissa av serviceboendestöden har under året arbetat mer med månadssamtal och täta uppföljningar för att säkerställa att brukarna upplever att de får bestämma. Det kräver att personalen arbetar mer för att motivera och erbjuda stöd. Trots att serviceboendestöden inte når det satta etappmålet för året, visar årets resultat på en förbättring jämfört med föregående år och i relation till samtliga kommuners sammanslagna resultat ligger Huddinges resultat fem procentenheter högre.

Daglig verksamhet har också arbetat med brukarråd, men resultaten på indikatorn ligger kvar på samma nivå som tidigare år. Resultatet har varit konstant de senaste tre åren. Medelvärdet för alla deltagande kommuner ligger fyra procentenheter under Huddinges resultat. En observation från verksamheten är att ju mer delaktighet och påverkansmöjligheter brukarna har, desto fler synpunkter framkommer. Det kan indikera att brukarna lär sig att uttrycka sina åsikter och förstå hur de kan vara delaktiga vilket är viktigt ur delaktighets synpunkt, men inte nödvändigtvis leder till ett förbättrat resultat på indikatorn.

Boendestöd visar resultat som är flera procentenheter över det satta etappmålet för året vilket gör att resultatet ligger långt över etappmålet och är endast en procentenhet under målvärdet för 2030. I relation till samtliga kommuners sammanslagna resultat ligger Huddinges resultat sju procentenheter högre. Sektionen har fokuserat på att förbättra brukarens kontinuitet, eftersom det har observerats att brukaren oftare upplever att hen inte får önskad hjälp om stödet utförs av en vikarie. För att öka känslan av delaktighet och förbättra kontinuiteten har fler ordinarie boendestödjare introducerats.

En förutsättning för att kunna påverka och vara delaktig är förmågan att kunna kommunicera med sin omgivning. Verksamheten har under året genomfört aktiviteter relaterat till kommunikation i syfte att nå målet om att brukarna ska uppleva en hög grad av delaktighet. Verksamheten ser att satsningarna kring kommunikation har gett effekt genom att medarbetarna fått en ökad kunskap inom området samtidigt som detta arbete behöver fortsätta och utvecklas frekvent.

Genomfört arbete

- **Fokus på att öka delaktighet och självbestämmande med stöd av alternativ kompletterande kommunikation, AKK:** Verksamheten har under 2023 fokuserat på att öka brukares möjlighet till delaktighet och självbestämmande genom att utbilda och öka medarbetarnas kompetens inom AKK. Syftet är att medarbetarna ska ges bättre möjligheter att kommunicera med brukarna på ett individanpassat sätt vilket ökar brukarnas delaktighet.
- **Fokus på att främja sexuell hälsa:** En betydande insats har gjorts under våren för att främja sexuell hälsa och stödja brukare i att uttrycka sina önskningar och sin vilja. Utbildningar för stödpedagoger och arbetsledare har ägt rum och ett samtalsstöd har utvecklats för att hantera kommunikation kring ämnet. Dessutom har en digital utbildning om sexuell hälsa skapats under hösten.
- **Kommunikationsprogram:** Under hösten har flera utbildningstillfällen ägt rum för medarbetare i ett kommunikationsprogram som inkluderar bild- och symbolstöd.
- **Brukarråd på olika nivåer:** Verksamheten har under året implementerat brukarråd på olika nivåer för att stärka brukarnas inflytande och delaktighet. Frågor om bland annat utbetalning av habiliteringsersättning och lokala ärenden diskuteras på dessa råd som exempelvis lokaltrafik, gatuunderhåll, byggnationer samt introduktion av ny personal.
- **Projekt med anpassad gymnasieskola:** Inom daglig verksamhet har det under året pågått ett projekt med personer från anpassad gymnasieskola. Projektet har genomfört intervjuer för att undersöka deltagarnas förväntningar och önskemål inför deras kommande sysselsättning inom daglig verksamhet. Hittills har intervjuerna visat att flera av eleverna har begränsad kännedom om vad daglig verksamhet innebär vilket gör det svårt för dem att föreställa sig och formulera framtida önskemål om sysselsättning. Projektet kommer att fortsätta under 2024.
- **Pilotprojekt för stjärnmärkning:** Under året har en gruppboendestöd genomfört ett pilotprojekt för stjärnmärkning³ genom Svenskt Demenscentrum, vilket stärker kvaliteten på stöd och service för personer inom LSS med demens.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	79	80	79	81	95
Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	71	66	70	73	88
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	85	78	85	83	86
Brukarbedömning gruppboendestöd LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	89	89	92	91	100
Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	86	85	93	88	94

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
Utreda hur boendestödet för personer med funktionshinder kan utformas för att bättre kunna möta målgruppens behov.	 Ej klart i år	Förvaltningen har under hösten beslutat att göra ett omtag av den utredning som påbörjats. Frågan är komplex och kräver mer tid och en djupare analys av både förutsättningar och alternativa lösningar. Arbetet fortsätter 2024.

³ Stjärnmärkning är en utbildningsmodell som har utvecklats av Svenskt Demenscentrum och som normalt riktar sig till demensboenden, äldreboenden, hemtjänstenheter, och dagverksamheter, samt biståndshandläggare.

Nämndmål: Huddinges funktionshindrade känner trygghet och förtroende för personalen

Måluppfyllelse

😊 Delvis uppfyllt

Motivering av måluppfyllelse

Ett flertal åtgärder har genomförts under året. Dessa har inte gett fullgott resultat då brukarbedömningen inom två områden försämrats och inte når årets etappmål. Nämnden bedömer målet som delvis uppfyllt.

Analys

Resultatet från SKR:s brukarundersökning visar att inget av etappmålen inom boende LSS och daglig verksamhet har nåtts i årets undersökning. Inom daglig verksamhet har indikatorn "verksamheten är viktig för brukaren" ett lägre resultat än förra året. Resultatet har sjunkit till samma nivå som 2021. Sett till alla kommuners resultat ligger Huddinges resultat i samma nivå. Inom boende har indikatorn "brukaren känner sig trygg med alla i personalen" ett lägre resultat än förra undersökningen. Det är åtta procentenheter under etappmålet men 1 procentenhet över samtliga kommuners sammanlagda resultat. Samtliga kommuners resultat har de senaste fyra åren legat kring 75 procent vilket är i strax under Huddinges resultat i år. Indikatorn "brukaren är ofta rädd för något hemma" har däremot ett bättre resultat än förra året och når det satta etappmålet för 2023.

Trots att flertalet åtgärder genomförts under året i syfte att öka brukarnas trygghetskänsla för personalen nås inte målet fullt ut. Verksamheten har reflekterat över att en orsak kan vara att trygghet till personalen ofta är kopplat till bemötande, kommunikation och kontinuitet i personalgruppen. Vad som upplevs som ett gott bemötande varierar, men grundläggande för goda relationer är att visa respekt och intresse för personens situation. Det handlar också om att personalen behöver uttrycka sig sakligt och tydligt samt använda sig av alternativ kompletterande kommunikation, AKK, för att den enskilde ska förstå.

Genomfört arbete

- **Implementering av Individens behov i centrum, IBIC:** Utbildning och implementering av arbetssättet IBIC⁴ påbörjades i egen regi-verksamheterna under hösten 2023. Implementering pågår nu även inom myndighetsutövningen och enheten kommer arbeta enligt IBIC från och med januari 2024. Eftersom IBIC inte är fullt implementerad inom alla enheter ännu är det svårt att analysera resultatet av arbetssättet. Den förväntade effekten av arbetssättet är en mer kunskapsbaserad verksamhet vilket bland annat kan leda till ökad trygghet för brukaren och ett effektivare resursnyttjande
- **Risk för otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder:** Under tidigare år har verksamheten identifierat att det finns risk för att brukare utsätts för otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder. Arbetet med implementering av 9D-modellen⁵ har påbörjats sedan tidigare och verksamheten har sett att det ger goda effekter genom ett minskat antal hot och våldssituationer. Inom sektionen för stöd i ordinärt boende och daglig verksamhet LSS känner medarbetarna sig tryggare i sina rutiner och arbetssätt i och med det pågående arbetet. Inom Boendesektionen har miljön blivit mer tydlig både för brukarna och medarbetarna. Implementeringen pågår på alla enheter inom egen regi men enheterna har kommit olika långt med det arbetet. Modellen är omfattande och arbetet kommer att fortsätta framöver.
- **Stöd till barn och unga med komplexa vårdbehov:** Verksamheten har tillsammans med individ- och familjeomsorgen under året arbetat för att utveckla arbetssätt för det stöd som ges till barn och unga med komplexa vårdbehov i egen regi. Barn med funktionsnedsättning i kombination med social utsatthet är en särskilt utsatt grupp och verksamheten har identifierat risker gällande att dessa barn inte får de insatser de behöver. Samverkan utgår från den samverkansrutin som är upprättad mellan vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden för att säkerställa att dessa barn ges rätt stöd.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
-------------	------	------	------	---------------	---------------

⁴Individens behov i centrum (IBIC) är ett arbetssätt som syftar till att på ett tydligare sätt beskriva individens resurser, behov, mål och resultat i kontakten med socialtjänstens biståndsbedömning och utförare av insatser. Detta skapar förutsättningar för att planera, styra och besluta om resurser och insatser samt för att utveckla verksamhetens kvalitet.

⁵ 9D-modellen är en evidensbaserad metod för att minska hot- och våldssituationer.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Verksamheten är viktig för brukaren, andel (%)	82	89	81	91	97
Brukarbedömning boende LSS totalt, brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel %	79	82	76	84	93
Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren är ofta rädd för något hemma, andel (%)	6	8	5	6	2

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
Införa IBIC inom funktionshinderområdet	✓ Klart	<p>Implementeringen av utredningsmetodikens Individens behov i centrum, IBIC på enheten för myndighetsutövning har pågått med utbildningar och skrivartugor under våren 2023. Utmaningen har varit lågt deltagande från medarbetarna, vilket ledde till beslut om att göra vissa utbildningsdeltagande obligatoriska. Trots förseningar förväntas dokumentationen enligt IBIC för myndighetsutövningen kunna starta i januari 2024.</p> <p>Skrivartugor, där handläggare fått stöd med dokumentation, har hållits regelbundet varje vecka. Enheten arbetar sedan hösten 2023 i projekt med utförarchefer för att planera utbildningar inom utförarverksamheterna och arbetet fortsätter under våren 2024.</p> <p>Effekten av åtgärderna är positiv, med förberedda biståndshandläggare och god samverkan med utförarverksamheter. Implementeringen är försenad på grund av behovet att involvera utförarverksamheterna. Fortsatt dialog behövs mellan myndighetsenheten och utförarverksamheterna. Möjligheten till deltagande i skrivartuga kommer att fortsätta under 2024.</p> <p>Implementeringen anses inte avslutad vid övergången till Lifecare 2024. Fortsatt samverkan krävs för att säkra kvalitet i handläggning, dokumentation och uppföljning av insatser enligt Funktionsstöds verksamhetsstrategi, att erbjuda Huddingebo "rätt insats i rätt tid men rätt kompetens".</p>

Målområde: En hållbar naturkommun - ekologisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Minska klimatpåverkan

Nämndmål: Vård och omsorgsnämnden minskar sina utsläpp av växthusgaser

Måloppfyllelse

😊 I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måloppfyllelse

Nämnden gör bedömningen att etappmålet är i hög grad uppfyllt. Minskningen av CO2e per kilogram livsmedel samt matsvinnet når och överträffar det för året uppsatta etappmålen. Avvecklingen av fossilberoendefordon har däremot inte kunnat ske enligt plan.

Analys

Avvecklingen av fossilberoendefordon har stannat av i avvaktan av ett kommungemensamt ramavtal för fossilberoenden fordon och därför har de fossilberoende fordonen inte kunnat avvecklas enligt plan.

Andelen CO2-utsläpp per kilogram inköpta livsmedel inom socialförvaltningen har minskat betydligt under året

och överträffar det för året satta etappmålet. Detta indikerar tydligt att strategin med fokus på hållbara livsmedel vid inköp har genererat positiva resultat.

Resultaten från matsvinnsmätningen för vecka 45 har också förbättrats genom en minskning till 19,5 procent jämfört med vecka 15 och uppfyller etappmålet. Analysen visar att det finns variationer mellan enheter, där vissa har en högre andel matsvinn. Detta kan möjligen bero på större beställda portioner eller situationer där maten inte konsumerats trots beställning. Sammanfattningsvis visar resultaten från vecka 45 att verksamheten fortsätter att röra sig i rätt riktning. Det finns en stabil grund för att fortsätta arbetet med att minska matsvinnet och analysen pekar på att det finns områden där ytterligare förbättringar och åtgärder kan implementeras för att minska miljöpåverkan.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Fordon med förnyelsebara drivmedel i fordonsflottan, andel (%)	28,9	45	55,5	76,9	
Matsvinn i kommunala verksamheter i relation till antal tillagade portioner, andel (%)	29	22	19	20	13
Andelen kg CO ₂ e (koldioxidutsläpp) per kg inköpta livsmedel inom socialförvaltningens tillagningskök.	2,1	2	1,6	1,9	1,2

Målområde: En ansvarsfull ekonomi i hela Huddinge - ekonomisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Huddinge kommun har en sund och uthållig ekonomi

Nämndmål: Huddinges funktionshinderomsorg och äldreomsorg har en sund och uthållig ekonomi

Måluppfyllelse

🙄 Ej uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Nämnden bedömer målet som ej uppfyllt eftersom flera verksamhetsområden inom utförarorganisationen uppvisar underskott. En del av kostnaderna är finansierade genom statsbidrag av tillfällig karaktär vilket gör att nämnden inte kan se verksamheten som ekonomiskt sund och uthållig.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Budgethållning vård- och omsorgsnämnd (%)	2,1	-2,5	-0,3	0	0

Nämnden redovisar ett underskott om - 3,6 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om -0,3 procent mot budget. En bidragande faktor till att underskottet är bättre än tidigare år är att kommunen under året erhållit generella statsbidrag där åtminstone 32,3 miljoner kronor använts för att täcka underskott inom nämndens verksamheter och i praktiken innebär att medlen täcker kostnader för ordinarie drift. Om dessa medel exkluderas skulle resultatet uppgått till -35,9 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om -2,6 procent mot budget.

Genomfört arbete

Verksamheten har arbetat med åtgärder vilket bland annat syns i resultaten för särskilt boende där löneökningar och ökat personalomkostnadstillägg har kunnat hanteras genom åtgärdsarbetet. Men de åtgärder som är gjorda räcker inte för att åtgärda underskottet och uppnå en hållbar ekonomi. Nämnden ser därför ett fortsatt behov av arbete med åtgärder för att säkra en budget i balans.

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
Från Kommunfullmäktige Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda hur hemtjänsten kan utvecklas för att öka kvaliteten för brukarna genom personalkontinuitet, flexibilitet och hänsyn till vars och ens individuella behov. En hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens där delaktighet och reellt inflytande för medarbetare som möter individer i behov av stöd, vård och omsorg ska stå i fokus.	 Ej klart i år	<p>Under 2023 har sättet att beräkna tidsåtgången i biståndsbesluten gällande hemtjänsten setts över och en justering gjorts. Förändringen föranleddes av att det var stor skillnad mellan beställd tid av utförare och utförd tid. När tidsåtgången i besluten är mer träffsäkra utifrån den enskildes behov bedöms risken minska att utförare utför mer tid än vad den enskilde behöver.</p> <p>En utredning gällande differentierad hemtjänst har startats under 2023. Innebörden är en uppdelning av vård- och omsorgsarbete och serviceinsatser. Personal som är utbildade undersköterskor arbetar med vård och omsorgsarbete och personal som inte har den utbildningen arbetar med serviceinsatser. Utredningen kommer att fortsätta under 2024.</p>
Utifrån förändrade förutsättningar inom särskilt boende för äldre med överkapacitet och en ekonomi i obalans ges förvaltningen i uppdrag att återkomma i juni till vård- och omsorgsnämnden med förslag på åtgärder för en budget i balans med bibehållen kvalitet för målgruppen.	 Ej klart i år	<p>Under 2023 har beläggningen inom Huddinge kommuns särskilda boenden i egen regi ökat och under hösten 2023 har det i stort varit full beläggning. Björnkullas särskilda boende för äldre ingår nu i valfrihetssystemet för särskilda boenden för äldre och riktar sig inte längre enbart till finskspråkiga personer. Detta har inneburit en ökad beläggning.</p> <p>Under 2024 kommer en översyn att göras gällande korttidsplatser/växelboendeplatser samt fördelningen av platser med inriktning somatisk och demens för att på effektivaste sätt använda befintliga platser.</p>
Från lokalresursplan Vård- och omsorgsnämnden uppdras göra en översyn avseende Rosendalsgårdens ändamålsenlighet samt framtida användning utifrån verksamhetens perspektiv.	 Klart	En översyn har genomförts som visar att tekniska åtgärder kan bidra till en förbättrad arbets- och inomhusmiljö samt bättre förutsättningar för att bedriva vård- och omsorg med god hygienisk standard där ändamålsenlig tvättstuga samt byggnadstekniska åtgärder som begränsar smittspridning är prioriterade åtgärder.
Från kategoriplan Utreda och föreslå förbättringar för att minska kostnaderna för turbundna resor.	 Klart	<p>Förvaltningen har under året arbetat med flera åtgärder kopplade till uppdraget. Bland annat har en rutin för ensamåkning tagits fram, en kartläggning av resorna har gjorts på både enhets- och individnivå samt att tider för hämtning och lämning på egna verksamheter setts över. Syftet med dessa åtgärder är dels att minska andelen ensamåkande, dels att få en bättre kunskap om vilka som reser till och från olika verksamheter för att på så sätt skapa bättre förutsättningar för leverantören vid planering av slingor. Det ska dock tilläggas att förvaltningen inte har vare sig rådighet över eller insyn i hur slingorna planeras.</p> <p>Tillgången på detaljerad statistik över resorna förväntas skapa bättre förutsättningar för att vidta åtgärder där de ger bäst effekt. Av statistiken framgår att andelen ensamåkande har minskat från cirka 40 procent 2021 till drygt 32 procent i november 2023 och att trenden är fortsatt nedåtgående.</p> <p>Förvaltningen har utrett möjligheten att låta externa leverantörer av daglig verksamhet och som geografiskt är placerad utanför Huddinge kommun, bekosta turbundna resor till och från verksamheten. Utredningens slutsats är att det i dagsläget och utifrån både lagstiftning och ett brukarperspektiv inte är vare sig rimligt eller möjligt.</p> <p>Utredningen visar också att den huvudsakliga orsaken till de höga kostnaderna för turbundna resor är det nya avtalet som trädde i kraft den 1 juli 2022 och som inneburit en 50 procentig ökning av kostnaderna.</p>

Kommunfullmäktigemål: Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare

Nämndmål: Chefer och medarbetare bidrar till en god verksamhet i ständig utveckling

Måluppfyllelse

Delvis uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Den totala sjukfrånvaron har minskat och etappmålet har nåtts. Trots ökning av andel medarbetare med adekvat utbildning nås inte etappmålet för året. Indikatorn för hållbart medarbetarengagemang, HME har ökat men når ändå inte upp till 2023 års etappmål. Indikatorn för andelen arbetad tid som utförts av timanställda har minskat och når inte etappmålet. Nämnden gör bedömningen att måluppfyllelsen delvis uppnås.

Analys

Nämnden konstaterar att det sedan 2020 skett en positiv utveckling av antalet medarbetare med adekvat utbildning⁶ för uppdraget. Avseende adekvat utbildning ses en skillnad i resultatet mellan äldreomsorgen som uppnår 86,6 procent motsvarande 68,3 procent inom funktionsstöd.

Den totala sjukfrånvaron har haft en nedåtgående trend det senaste året. Att sjukfrånvaron minskat inom nämndens verksamhet är en positiv indikation på en förbättrad arbetsmiljö vilket även kan ha påverkat utfallet för indikatorn HME⁷.

Medarbetares delaktighet och förutsättningar att påverka arbetet är avgörande för att uppnå en god arbetsmiljö. Genom att involvera medarbetare i utveckling av arbetssätt och insatser ökar engagemang och ansvarstagande vilket bidrar till hållbara lösningar. Effekten av det kan ses i det förbättrade resultatet i HME som mäts i samband med den årliga medarbetarenkäten som också den visar på ett förbättrat resultat jämfört med förra mätningen som genomfördes 2022. Det visar på att de handlingsplaner som verksamheterna har tagit fram har gett effekt. Generellt visar årets medarbetarenkät inom både äldreomsorgen och funktionsstöd på goda resultat. Ökad nöjdhet med sin arbetssituation ger som regel positiv effekt på sjukfrånvaron.

Verksamheterna har under året arbetat med att minska den totalt arbetade tiden som utförs av timanställda. Det har haft god effekt då andelen har minskat under året och ligger på 15,6 procent. Den 1 oktober skärptes reglerna kring arbetstidsförläggning och verksamheterna har arbetat med bemanning och schemahantering utifrån det nya regelverket. I början av året genomfördes en kartläggning av vikariehanteringen. Kartläggningen visade bland annat på att det fanns behov av att förtydliga processer och rutiner samt att kommunikationen och samarbetet mellan bemanningscenter och verksamheterna behövde förbättras. Efter sommarrekryteringen genomför bemanningscenter årligen en enkät för att följa upp verksamheternas upplevelse. Resultatet för året visar på en stor förbättring.

Genomfört arbete

Adekvat utbildning:

- Undersköterska utbildning genom äldreomsorgslyftet för medarbetare inom äldreomsorg och funktionsstöd.

Sjukfrånvaro:

- Inom funktionsstöd har det under året genomförts ett projekt med syfte att få ned korttidsfrånvaron samt öka den psykosociala arbetsmiljön, det så kallade Solfagra projektet. En av åtgärderna var att tillsätta en extra enhetschef för att möjliggöra ett nära ledarskap. Projektet har gett goda resultat i nöjda medarbetare samt en lägre sjukfrånvaro. Det har även lett till att behovet av timvikarier har minskat.
- Under året har ett systematiskt rehabiliteringsarbete bedrivits inom förvaltningens verksamheter för

⁶ Inom kategorin för adekvat utbildning avses; arbetsledare, specialistundersköterska, undersköterska, stödassistent och stödpedagog.

⁷ HME mäter medarbetarnas engagemang samt chefernas och organisationens förmåga att tillvarata och utveckla engagemanget. HME är framtaget av Sveriges kommuner och regioner (SKR) för att kunna göra jämförelser med andra kommuner.

att minska sjukfrånvaron och för att förhindra långtidssjukskrivningar.

- Inom äldreomsorgen har aktiviteter för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård- och omsorg genomförts med hjälp av statliga bidrag och arbetet har fokuserat på återhämtning för medarbetare och chefer.
- Inom sektionen för bistånd och förebyggande på funktionsstöd har det införts ett nytt arbetssätt med strukturerade samtal med självskattning av arbetssituationen för samtliga medarbetare vid två tillfällen per år.

Minska andelen timanställda:

- Under året har funktionsstöd och äldreomsorgen i högre grad använt sig av månadsanställning i stället för timanställning.
- Bemanningscenter och verksamheterna har under året arbetat med att förbättra processer, rutiner, och samarbete kring vikariehanteringen.
- Projektet Stortorp - heltid som norm - har pågått under hela året men det lokala kollektivavtalet har sagts upp och avslutas i februari 2024. Orsaken till detta var att förutsättningar för att uppnå heltid som norm utifrån avtalet inte fanns. Nämndens arbete fortsätter med samma intentioner att medarbetare ska arbeta flexibelt mellan enheterna för att kunna öka heltidsanställningar och minska andelen timanställda.

HME – Hållbart medarbetarengagemang:

- Alla verksamheter har tagit fram och arbetar med handlingsplaner utifrån resultatet av medarbetarenkät och HME.
- Genom att involvera medarbetare i utveckling av arbetssätt och insatser ökar engagemang och ansvarstagande, vilket bidrar till hållbara lösningar

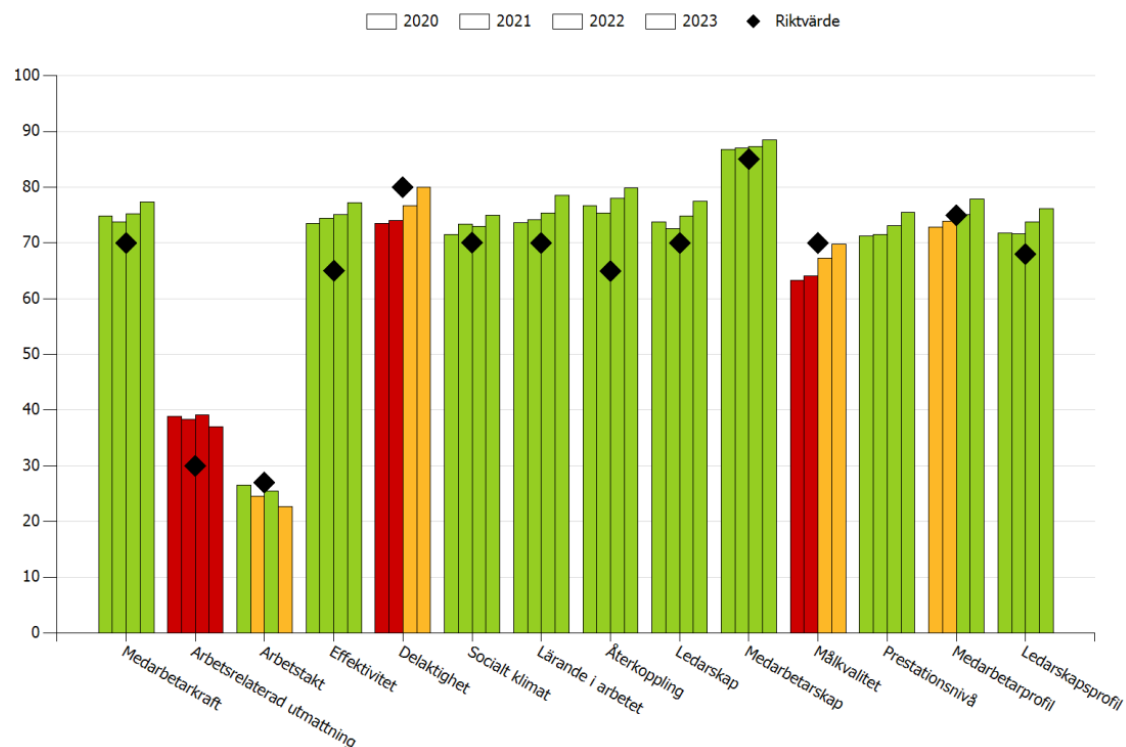
Resultaten i medarbetarenkäten

Prestationsnivån är ett samlingsmått som mäter vilka förutsättningar för hälsa och utveckling som finns i organisationen utifrån elva områden som fångas upp i medarbetarenkäten⁸. Värdet för prestandsnivån har ökat vilket visar att vilja, engagemang och förutsättningar att utföra sitt arbete inom nämndens verksamheter är mycket goda.

⁸ Mätområden i Springlifes medarbetarenkät: medarbetarkraft, arbetsrelaterad utmattning, arbetstakt, effektivitet, delaktighet, socialt klimat, lärande i arbetet, återkoppling, ledarskap, medarbetarskap, målkvalitet.

Jämförelse över tid

Huddinge kommun » Socialförvaltningen » Vård-och omsorgsnämnd

Bilden ovan visar resultatet från de områden som mäts i medarbetarenkäten. Färgerna representerar tre olika zoner: Kritisk zon, Komfortzon samt Förändringskraft⁹.

De mätområden som visat sig ha störst påverkan på prestationsnivån är ledarskap, målkvalitet och effektivitet. Resultatet har förbättrats i årets medarbetarenkät inom alla tre områden och verksamheterna har en god förändringskraft, vilket får antas vara en bidragande orsak till att sjukfrånvaron minskat. Dessa resultat är en del av analysen och vägs in i bedömningen av måluppfyllelsen.

Även medarbetarprofilen som ger en bild av hur medarbetarna uppfattar sitt ansvar, inflytande, lärande och välmående på arbetsplatsen har ökat. Detsamma gäller för ledarskapsprofilen som ger en bild av hur medarbetarna uppfattar sin närmaste chefs ledarskap och hur väl arbetsplatsen fungerar vad gäller resursanvändning och målarbete.

Måttet som rör arbetsrelaterad utmattning har minskat sedan 2022 års mätning. Måttet mäter medarbetarens tankar och känslor kring arbetet och om man kan koppla av från arbetet under fritiden. Under året har verksamheterna fortsatt att arbeta efter rekommendationer om användning av skyddsutrustning för att minska risken för smittspridning även om dessa tagits bort i övriga samhället. Åtgärder för att motverka denna utveckling, förebygga arbetsrelaterad utmattning och ytterligare säkra en psykosocial arbetsmiljö som möjliggör ett hållbart arbetsliv inom vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde ska och måste prioriteras än mer. Åtgärder behöver anpassas till enhets- och individnivå och det förebyggande och hälsofrämjande arbetet behöver fortsatt utvecklas såväl inom Huddinge kommun som inom socialförvaltningen.

Indikatorer	2021	2022	2023	Ettappmål 2023	Målvärde 2030
Andel medarbetare med adekvat utbildning för uppdraget	74,2	75,75	77,45	82	90
Sjukfrånvaro, totalt (%)	9,7	9,7	8,7	9,2	8

⁹ Kritisk zon: läge som indikerar ökande problem i form av ohälsa och låg effektivitet förutsatt att effektiva insatser inte genomförs. Låg prestationsnivå, Komfortzon: Prognosen är relativt god, allt annat lika, men värdefullt förbättringsutrymme finns att ta vara på, samtidigt som förändringar kan bli problematiska att hantera. Medel prestationsnivå, Förändringskraft: Organisationen visar stor förmåga och kraft att förändras och löper liten risk för ohälsa. Hög prestationsnivå.

Indikatorer	2021	2022	2023	Ettapmål 2023	Målvärde 2030
HME, totalt (%)	78,4	79,3	82,4	85	95
Andel av totalt arbetad tid som utförs av timanställda (%)	17	20	15,6	17	10

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
Utveckla och genomföra framtagna kompetensförsörjningsplan (som svarar mot hur vi kan säkra kompetensförsörjningen inom verksamhetens olika områden)	✓ Klart	Huddinge kommun har tagit fram en strategisk kompetensförsörjningsplan som lyfter fram fem övergripande fokusområden. Nämnden har beslutat att utgå ifrån det dokumentet och den plan som fanns sedan tidigare inom förvaltningen tas bort. Kompetensförsörjningsplanen har gjorts känd inom nämnden. Inför 2024 har nämnden identifierat att det finns ett fortsatt behov av att arbeta vidare med att möta kompetensförsörjningsutmaningen med att attrahera nya medarbetare samt utveckla och behålla erfarna medarbetare. Fokus under 2024 blir att identifiera behov och åtgärder för att höja språkkompetensen för medarbetare inom nämndens verksamheter. Chefers förutsättningar kommer att ses över för att möjliggöra ett ledarskap som bidrar till ett hållbart medarbetarengagemang. Chefer kommer även att utbildas i att upptäcka och förebygga psykisk ohälsa samt upptäcka våld i nära relationer i ett tidigt skede.

Årets händelser

Äldreomsorg

Under våren 2023 genomfördes en implementering av ett nytt larmsystem och digitala lås inom sektionen för särskilt boende. Inom sektionen för ordinärt boende påbörjades installering av nya trygghetslarm som tyvärr fick avbrytas på grund av komponentbrist och tekniska problem. Implementeringen har pågått under hela året och har varit resurskrävande för verksamheterna.

Under det första halvåret genomfördes ett omfattande arbete med att införa fast omsorgskontakt inom hemtjänsten i enlighet med nytt lagkrav. Från den 1 juli 2023 har alla brukare inom hemtjänst i egen regi en fast omsorgskontakt med undersköterskekompetens.

I april 2023 återgick hälso- och sjukvårdsorganisationen till att bli en egen sektion, efter att ha tillhört sektionen särskilt boende för äldre under några år.

I början av året inleddes ett samarbete mellan äldreomsorgen och den kommunala vuxenutbildningen för att stärka kunskapen i svenska språket hos medarbetarna. En inventering genomfördes för att identifiera behoven, vilket resulterade i en plan för en vårdsvenskutbildning. Denna utbildning pågick under hösten 2023

Funktionsstöd

För att uppnå en kunskapsbaserad verksamhet har funktionsstöd under året arbetat med kompetenshöjande insatser i evidensbaserade metoder men även utbildat personal för att bli första gruppbestad inom LSS att certifieras som stjärnmärkt enligt svenskt demenscentrums kriterier.

Implementeringen av IBIC som utredningsmodell har pågått på enheten för myndighetsutövning under 2023 och dokumentation utifrån IBIC kommer att föras från och med januari 2024.

Två dagliga verksamheter har flyttat till nya lokaler på Björnkullaringen 6. Lokalbytet har gjort det möjligt att erbjuda ett förändrat utbud av aktiviteter jämfört med tidigare.

Effektiviseringsarbete

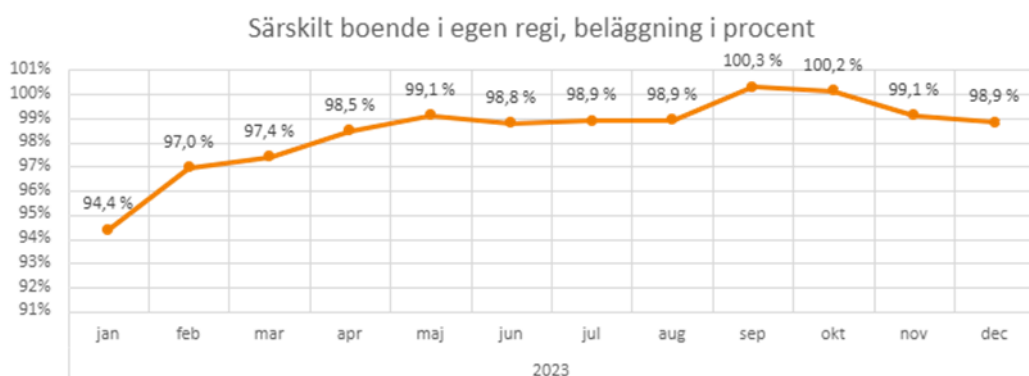
I verksamhetsplanen för vård- och omsorgsnämnden 2023 beskrevs tre områden där effektiviseringsarbete planerades. Dessa områden var särskilt boende, hemtjänst och vikariehantering. Nedan beskrivs arbetet med områdena. Andra åtgärder som vidtagits under 2023 var att avsluta insatserna trygg hemgång och hemvårdsbidrag. Detta beskrivs sist i detta avsnitt.

Särskilda boenden för äldre

Huddinge kommuns särskilda boenden i egen regi hade under 2022 en negativ trend i beläggingsgraden på sina boenden sedan beslutet fattades (april 2021) att tillämpa lagen om valfrihetssystem, LOV för insatsen särskilda boenden för äldre. Den låga beläggingsgraden gällde också Huddinges avdelningar för finsktalande på Björnkulla som var vikande under 2022 vilket bidrog till en ekonomi i obalans. Även korttidsboende/växelboende hade tomma platser under hela 2022 vilket bidrog till att verksamheten inte nådde upp till en ekonomi i balans. Det konstaterades också att en omställning behövde göras för platser avseende somatisk och demens. Andelen personer över 80 år med somatisk plats hade minskat från knappt 7 procent 2015 till 4,5 procent 2022 och andelen personer över 80 år med demensplats hade varit relativt konstant och varierat mellan 6 och 7 procent under dessa år.

Mot bakgrund av dessa förändrade förutsättningar blev förvaltningen ombedd att föreslå åtgärder för att upprätthålla en budget i balans och med bibehållen kvalitet för målgruppen.

Under 2023 har förutsättningarna ändrats och beläggingsutvecklingen på Huddinge kommuns egna särskilda boenden har vänt, med en ökad beläggning. Under hösten 2023 var i stort sett alla platser belagda, vilket visas i nedanstående diagram. Alla som fått beslut om särskilt boende har fått plats inom verkställighetstiden om 3 månader inom egen regi eller inom lagen om valfrihetssystem, LOV.

Under hösten 2023 fattade vård- och omsorgsnämnden beslut om att Björnkullas särskilda boende för äldre ska ingå i kundval enligt lag om valfrihetssystem, LOV inom särskilt boende för äldre. Platserna kan då erbjudas till alla äldre med behov av särskilt boende vilket haft en positiv inverkan på Björnkullas beläggning där antalet belagda platser ökat från 62 platser i januari till 70 platser i december.

När det gäller korttidsplatser/växelvårdsplatser och fördelning av platser mellan somatisk och demens har ingen förändring gjorts under 2023. En utredning pågår med uppdrag att föreslå förändringar för att befintliga platser ska nyttjas på det mest effektiva sättet. Utredningen ska vara klar under våren 2024. Eventuella förändringar planerar att genomföras under hösten 2024 för fullt genomslag under 2025.

Hemtjänst

Hemtjänstens kostnader kan förklaras med tre beståndsdelar som på olika sätt påverkar varandra. Det är *grundläggande förutsättningar*, *biståndsbedömning* och *utförande*. Av den anledningen har flera uppdrag startats för att undersöka effektiviseringsmöjligheter. Uppdragen påverkar varandra och belyser effektiviseringar och nya arbetssätt för både myndighet och utförare för att säkerställa en budget i balans.

Utredning av beställd och utförd tid

Under år 2020 infördes ett räknesätt som skulle underlätta samarbetet mellan utförare och biståndshandläggare. Alla utförare fick en samlad tidsåtgång för omsorg och en samlad tidsåtgång för service

för varje person som skulle få insatser. Syftet var att ge utförarna möjlighet att planera insatsen utan minutstyrning och samtidigt minska biståndshandläggarnas administration.

Under hösten 2023 utreddes om den beviljade tiden överensstämde med den utförda tiden. Resultatet i utredningen visade att det skiljde 10 000 timmar per månad mellan utförd tid och beställd tid. Risken med att ha en för hög tidsberäkning är att utförarna utför mer tid än vad det egentliga behovet är vilket gör att kostnaden blir omotiverat hög.

Eftersom den beräknade tiden i varje biståndsbeslut så nära som möjligt ska motsvara behovet hos den enskilde behövde metoden för beräkning av tid justeras. Varje nytt beslut och omprövning av beslut beräknas enligt den nya modellen.

Den förväntade effekten av förändringen är att det blir lättare för utföraren att planera när tiden bättre stämmer med behovet och att risken för att man överplanerar blir mindre och att den planerade tid för vissa brukare blir lägre.

Differentierad hemtjänst

I framtiden när fler bor hemma längre kommer behovet av omsorgsinsatser i hemmet att öka och insatserna förväntas få en ökad komplexitet. Detta ställer krav på ökad kompetens och tillgång på personal. Eftersom det är brist på utbildad personal i form av undersköterskor och specialistundersköterskor behöver förvaltningen hitta sätt att attrahera dessa yrkesgrupper. För att möta det behovet och behålla undersköterskor i hemtjänst startade förvaltningen en utredning gällande differentierad hemtjänst. Innebörden är en uppdelning av vård- och omsorgsarbete och serviceinsatser. Personal som är utbildade undersköterskor arbetar med vård- och omsorgsarbete och personal som inte har den utbildningen arbetar med serviceinsatser. Målet med uppdraget är att säkerställa en hemtjänst som kan möta framtidens omsorgsbehov och som har möjlighet att rekrytera och behålla medarbetare som har kompetens inom vård och omsorg.

Utredningen av differentierad hemtjänst har pågått under hösten 2023 och kommer att fortsätta under 2024. Arbetet kräver omvärldsbevakning och tydliga ekonomiska analyser för att säkerställa att kostnader och kvalitet motsvarar ambitionen med differentieringen för medarbetare och brukare.

Effektiv vikariehantering

Nämnden har sedan ett antal år ett bemanningscenter med uppdrag att säkra bemanningen vid korttidsfrånvaro samt under semesterperioderna. Bemanningscentret ansvarar för att attrahera och rekrytera intermitterant timanställda för att möta upp verksamheternas behov av vikarier för att säkra att nämndens verksamheter bedrivs kvalitativt med rätt kompetens. Bemanningscentret finansieras av verksamheterna.

Under våren 2023 genomfördes en utredning om vikariehanteringen behöver hanteras och organiseras på annat sätt för att uppnå en hållbar bemanning utifrån ett ekonomiskt och arbetsmiljömässigt perspektiv samt för att verksamheterna ska kunna möta kompetensförsörjningsutmaningen.

Utredningen visar att det fortsättningsvis behövs en sammanhållen vikariehantering för att kunna möta kompetensförsörjningsutmaningen. Innan denna utredning har det genomförts ett antal andra utredningar och projekt med att förbättra kommunikationen och dialogen mellan bemanningscenter och verksamheterna. I utredningen ser nämnden att det har gett resultat men att det finns ett fortsatt behov av att förbättra kommunikationen, utveckla dialogen och se över arbetsrutiner mellan bemanningscenter och verksamheterna. Verksamheterna behöver även säkerställa att grundbemanningen stämmer överens med det faktiska behovet och att behovet av timanställda anpassas utifrån det. I samband med en omorganisation som genomfördes under 2022 beslutades att bemanningscenter skulle organiseras under HR-enheten. I och med att HR-enheten centraliseras från den 1 januari 2024 beslutades att bemanningscenter kvarstår inom sektionen Bostad med särskild service inom funktionsstöd.

Trygg hemgång

I november 2023 beslutade vård- och omsorgsnämnden att avsluta insatsen trygg hemgång. Insatsen trygg hemgång är inte lagstyrd vilket innebär att det är frivilligt för kommunen att erbjuda insatsen. Trygg hemgång infördes i flera kommuner i samband med att den nya lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård, LUS trädde i kraft i januari 2018. Insatsen trygg hemgång betyder att enskilda får stöd i hemmet av ett team av undersköterskor den första tiden efter utskrivning från sjukhus. I Huddinge har insatsen utförts i sin helhet av kommunens egen regi.

Förvaltningens bedömning var att personer som skrevs ut från slutenvården och som hade nytt eller förändrat behov av hjälp fortsättningsvis kunde få stödet utfört av den ordinarie hemtjänsten. Det var det mest kostnadseffektiva alternativet samtidigt som den enskilde även fortsättningsvis kunde tillförsäkras en trygg och säker hemgång. Insatsen avslutas från och med 1 januari 2024.

Hemvårdsbidraget

Vård- och omsorgsnämnden föreslog i kommunfullmäktige i september 2023 att avsluta insatsen hemvårdsbidrag och beslutet togs i november 2023. Hemvårdsbidrag är ett ekonomiskt bidrag som kan beviljas till enskilda för att ge ersättning till närstående som vårdar en person i ordinärt boende. Hemvårdsbidrag är inte en lagstadgad insats. Huddinge har flera andra insatser som går att söka som uppfyller socialtjänstlagens kvalitetskrav och rätten till bistånd till exempel hemtjänst, avlösning och dagverksamhet. Hemvårdsbidraget avslutas successivt från och med 1 januari 2024 när slutdatum för pågående biståndsbeslut omprövas.

Ekonomi

Driftsredovisning

Resultaträkning (tkr)	Budget helår	Utfall helår	Avvikelse helår	Perioden föregående år
Verksamhetens intäkter	968 820	1 003 233	34 413	1 011 695
Personal	-876 122	-881 965	-5 843	-813 978
Lokaler	-105 267	-106 678	-1 411	-102 335
Bidrag kostnader	-61 870	-64 922	-3 052	-62 805
Köp av verksamhet	-509 369	-529 274	-19 905	-496 889
Övrigt	-818 314	-826 111	-7 796	-834 205
Verksamhetens kostnader	-2 370 943	-2 408 949	-38 006	-2 310 211
Årets resultat	-1 402 123	-1 405 716	-3 593	-1 298 515
varav uttag Eget kapital			0	0
Balansresultat/budgetavvikelse			-3 593	-31 390
IB eget kapital			6 975	38 365
Resultatöverföring			0	-31 390
UB eget kapital			6 975	6 975

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett resultat med -3,6 miljoner kronor jämfört med budget. Jämfört med föregående år har nettokostnaderna ökat med 107,2 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 8,3 procent.

I slutet av oktober 2023 beslutade kommunstyrelsen om en budgetförstärkning till vård- och omsorgsnämnden med 43,7 miljoner kronor avseende generella statsbidrag. Av dessa medel har åtminstone 32,3 miljoner kronor använts för att täcka underskott inom nämndens verksamheter vilket i praktiken innebär att medlen täcker kostnader för ordinarie drift. I redovisningen har dessa medel budgeterats under personalkostnader. Om denna del exkluderas från resultatet hade nämnden som helhet redovisat ett underskott om -35,9 miljoner kronor.

Baserat på den analys som är gjord är nämndens bedömning att volymutvecklingen inom framför allt insatser enligt LSS och SFB medfört kostnader som gjort att nämnden redovisar ett underskott. Redan vid planeringen av budgeten såg nämnden att den ramtilldelning som erhöles inte var tillräcklig för att möta volymutvecklingen. Utifrån detta kommer nämnden att begära att inget av årets redovisade underskott överförs till nästa år och det egna kapitalet. Från tidigare år har nämnden ett balanserat eget kapital om 7,0 miljoner kronor vilket därmed skulle kvarstå oförändrat.

Intäkter

Den största avvikelsen avseende intäkter är bidrag där utfallet överstiger budget med 23,0 miljoner kronor. Under bidrag är det i huvudsak driftbidrag från staten och statliga myndigheter, ersättning från Försäkringskassan avseende personlig assistans och särskild momsersättning som redovisas. Den största delen

av avvikelserna avser statsbidrag som inte var inkluderade i budgeten vilka har använts till specifika kostnader och satsningar, men i viss utsträckningen även till att täcka ordinarie driftkostnader. Under avsnittet extern finansiering finns ytterligare information om statsbidragen.

Kostnader

För personalkostnaderna redovisas ett underskott om -5,8 miljoner kronor jämfört med budget. I detta ingår de medel av budgetförstärkningen som avsatts för att täcka underskott inom nämnden. Om dessa medel exkluderas skulle avvikelserna för personalkostnaderna varit -38,2 miljoner kronor. Den primära orsaken till att personalkostnaderna överstiger budget är att utförare i egen regi, framför allt inom äldreomsorgen, fortsatt inte kunnat effektivisera verksamheten i den utsträckning som behövts för att kunna finansiera verksamheten inom ramen för beslutade ersättningar.

Jämfört med föregående år har personalkostnaderna ökat med 68,0 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 8,4 procent. En del av ökningen kan förklaras med att det procentuella påslaget för personalomkostnader ökade med 4,38 procentenheter vilket ökat kostnaderna med ungefär 27 miljoner. Personalkostnaderna har också ökat till följd av löneökningar med omkring 30 miljoner kronor. Resterande del av förändringen kan hänföras till volymökningar och förändringar i verksamheten.

För köp av verksamhet, vilket avser insatser utförda av externa utförare, redovisas ett underskott om -19,9 miljoner kronor jämfört med budget. Jämfört med föregående år har kostnader ökat med 6,5 procent vilket motsvarar en ökning med 32,4 miljoner kronor. Det är framför allt inom verksamhetsområdena för särskilt boende, hemtjänst och för turbundna resor som kostnaderna ökat. För särskilt boende och hemtjänst handlar det om volymökningar medan det inom turbundna resor både handlar om volymökningar och prisförändringar.

För övriga kostnader, där konsulter, inhyrd personal, varor och tjänster, kapitalkostnader samt interna kostnader inom nämnden ingår, redovisas ett underskott om -7,8 miljoner kronor där den största delen redovisas inom egen regi. Här är bedömningen att det bland annat beror på kostnader kopplade till larminstallationer. Ser man till kostnadsutvecklingen har övriga kostnader totalt minskat med -8,1 miljoner kronor. Av detta avser -14,1 miljoner kronor internhandel vilket beror på förändringar i den interna redovisningen. Exkluderas detta är kostnadsökningen för externa övriga kostnader 6,0 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 6 procent. Detta beror dels på prisökningar och volymförändringar, dels på tillkommande kostnader för larminstallationer.

Ekonomi, drift (per verksamhet)

Verksamhet, tkr	Budget helår	Utfall helår	Avvikelse helår	Avvikelse (%)	Perioden föregående år
Vård och omsorg om äldre	764 009	763 910	98	0,0 %	705 883
Insatser enligt LSS/SFB	520 385	523 440	-3 055	-0,6 %	484 756
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	103 497	105 221	-1 725	-1,7 %	94 311
Färdtjänst/riksfärdtjänst	1 054	563	491	46,6 %	1 424
Nämnd- & styrelseverksamhet	1 521	1 226	295	19,4 %	518
Individ & familjeomsorg	11 645	11 125	520	4,5 %	11 572
Övriga verksamheter	12	229	-217	-1 816,9 %	53
Summa	1 402 123	1 405 716	-3 593	-0,3 %	1 298 515

Vård- och omsorgsnämnden redovisar sammantaget ett underskott om -3,6 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med -0,3 procent. De verksamhetsområdena nämnden redovisar underskott för är insatser enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och där till insatser till personer med funktionsnedsättning.

De kostnader som redovisas under individ- och familjeomsorg samt under övriga verksamheter avser den del av kostnaden för socialförvaltningens övergripande ledning och stab som gäller socialnämndens verksamheter.

Vård och omsorg om äldre

Inom vård och omsorg om äldre redovisas ett resultat om 0,1 miljoner kronor. Av den budgetförstärkning som

nämnden erhöll avseende generella statsbidrag har 19,1 miljoner kronor använts för att täcka underskott inom området. Om dessa medel hade uteblivit skulle nämnden redovisat ett underskott om - 19,0 miljoner kronor för äldreomsorgen vilket motsvarar en avvikelse mot budget med -2,5 procent.

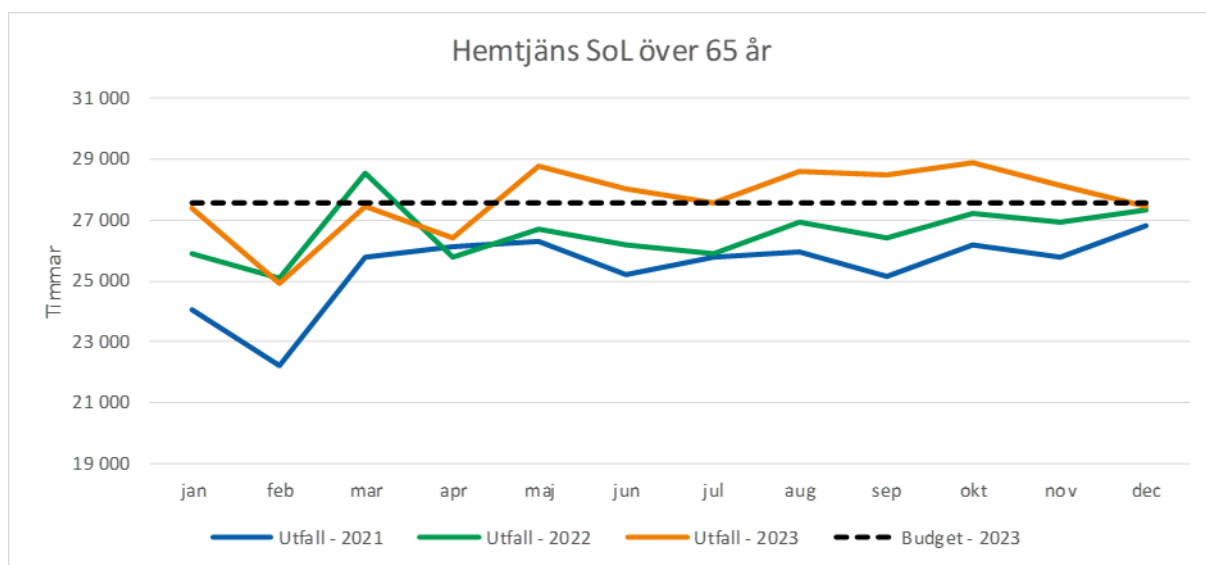
Nettokostnadsutveckling, tkr	jan-dec 2021	jan-dec 2022	jan-dec 2023
Vård och omsorg om äldre	705 057	705 883	763 910
Förändring i procent		0,1 %	8,2 %

Jämfört med föregående år har nettokostnaderna för vård och omsorg om äldre ökat med 58,0 miljoner kronor motsvarande 8 procent. För samtliga insatser har nettokostnaderna ökat, men den största delen av ökningen finns inom särskilt boende och hemtjänst som ökat med 24,9 miljoner kronor respektive 19,0 miljoner kronor. Förändringen beror bland annat på volymförändringar och löneutvecklingen men nettokostnaden har även påverkats positivt av åtgärder inom särskilt boende.

Hemtjänst

För hemtjänst inom äldreomsorgen redovisar nämnden ett underskott om -4,6 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med -2,1 procent. I detta ingår 8,1 miljoner kronor av budgetförstärkningen avseende generella bidrag som använts för att täcka underskott. Det innebär att resultatet hade varit -12,7 miljoner kronor utan detta bidrag där den största delen av underskottet finns inom egen regi.

Under året har antalet timmar ökat vilket är i linje med förväntningarna och volymen är därmed högre än föregående år. Sammantaget för året har antalet ersatta timmar varit drygt 1 000 timmar högre än budgeterat vilket motsvarar en avvikelse med 0,3 procent. Kostnadsmässigt redovisar nämnden ett underskott om -0,2 miljoner kronor avseende volymbudgeten.

Jämfört med föregående år har volymerna ökat 4,1 procent där huvuddelen av nettoökningen finns inom extern regi. Nettokostnaden har ökat med 13 procent vilket motsvarar 24,9 miljoner kronor där omkring 9 miljoner kronor kan hänföras till löneökningar och förändrat personalomkostnadstillägg. Uppskattningsvis kan omkring 7 miljoner kronor hänföras till volymökningen. Analysen visar på att det finns kostnadsökningar för personal inom egen regi med omkring 4 miljoner kronor som inte är kopplad till volymförändringen. Det finns idag ingen klar bild över vad denna ökning består i men bedömningen är att delar av ökningen kan förklaras med viss omställning i chefsleden och bemanningen samt en viss ökning av dubbelbemanning. Inom natt- och larmpatrullen har även larminstallationer i samband med nytt avtal medfört ökade personalkostnader. I redovisningen framgår även att statsbidragen inom hemtjänst är lägre jämfört med föregående år. Under 2022 var vissa tjänster inom hemtjänsten finansierade med statsbidrag vilket inte skedde under 2023 vilket medfört en högre nettokostnadsökning. Utöver detta har även prisökningar påverkat nettokostnadsutvecklingen.

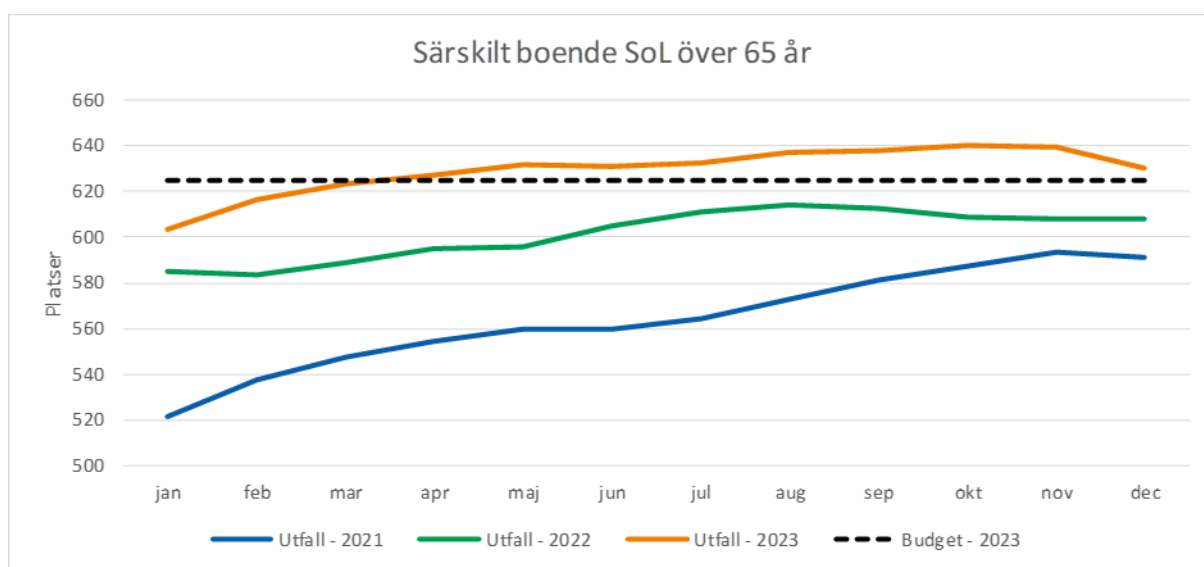
För utförarorganisationen i egen regi redovisas ett underskott om -13,5 miljoner kronor inom äldreomsorgens hemtjänst vilket i huvudsak kan hänföras till personalkostnader. Eftersom utföraren fortfarande redovisar ett underskott finns kravet på åtgärder kvar. Förvaltningen arbetar ur flera vinklar med att hitta sätt att minska kostnaderna och för att förbättra resultatet. Bland annat kommer en självkostnads kalkyl att tas fram för att kunna analysera kostnadsbilden i förhållande till ersättningen och verksamheten kommer se över sina

arbetssätt för att lägga fokus på kostnadsreducering i stället för att jaga intäkter.

Särskilt boende

För insatsen särskilt boende redovisar nämnden ett överskott om 9,7 miljoner kronor inom äldreomsorgen vilket motsvarar en avvikelse med 2,1 procent. Här har budgettilldelningen för generella bidrag hjälpt till att förstärka resultatet med 5,4 miljoner kronor. Det innebär att även om dessa medel exkluderas skulle nämnden redovisat ett överskott för särskilt boende till äldre där det framför allt är hälso- och sjukvårdsorganisationen som genererat överskott. I resultatet för särskilt boende ingår också en buffert om 2,3 miljoner kronor som var avsatt för att hantera oförutsedda kostnader. Under året har inga specifika kostnader redovisats mot bufferten vilket innebär att den har stärkt upp resultatet för verksamhetsområdet.

Under året har antalet platser ökat vilket också var förväntningen inför året. I december 2023 redovisas 630 platser inom särskilt boende vilket är 22 platser fler än december 2022 och motsvarar en ökning med 3,7 procent. Detta kan jämföras med en befolkningsökning med 5,7 procent för personer över 80 år. Jämfört med budget har ökningen i antal platser varit större än prognostiserat och totalt har det varit 4 helårsplatser mer än väntat. Redovisningsmässigt visar nämnden ett överskott i volymbudgeten med 1,6 miljoner kronor. Rent tekniskt ingår den outnyttjade bufferten för särskilt boende i volymbudgeten vilket innebär att resultatet avseende volymerna hade varit -0,7 miljoner kronor om dessa medel exkluderas.

Jämfört med föregående år har antalet ersatta dygn ökat med 4,6 procent. Eftersom kapaciteten är oförändrad i egen regi har huvuddelen av volymökningen skett inom extern regi. Nettokostnaden har ökat med 4,4 procent vilket motsvarar 19,0 miljoner kronor. Löneökningar och förändrat personalomkostnadstillägg har ökat personalkostnaderna med omkring 20 miljoner kronor. Samtidigt har verksamheten genom sitt åtgärdsarbete gjort förändringar i bemanningen som minskat kostnaderna med ungefär 17 miljoner kronor, trots en viss volymökning i egen regi. Det innebär att nettoförändringen för personalkostnaderna motsvarar en ökning med 1,0 procent. Eftersom volymökningen framför allt skett inom extern regi har även kostnaderna för köp av verksamhet ökat med totalt 13,3 miljoner kronor. Detta är lägre än vad volymutvecklingen ger upphov till och beror på att ramavtal från innan införande av lag om valfrihet, LOV, löpande minskar och ersätts av billigare platser inom ramen för LOV.

För utförarorganisationen redovisas ett sammantaget överskott om 1,3 miljoner kronor där hälso- och sjukvårdsorganisationen står för 6,4 miljoner kronor av resultatet medan utförarenheterna sammantaget redovisar ett underskott om -5,7 miljoner kronor. För hälso- och sjukvårdsorganisationen avser överskottet inom särskilt boende framför allt personalkostnader. Detta kan till viss del förklaras med att kostnadsfördelningen mellan olika insatsområden ändrats jämfört med fördelningarna i budget. Huvuddelen beror dock på generella statsbidrag som använts för att stärka upp budget inom hälso- och sjukvård som i praktiken inte fullt ut behövts. Verksamheten har under året även arbetat med bemanningen. För utförarenheterna avser underskottet till störst del personalkostnader där verksamheten redovisar underskott med -10,7 miljoner kronor. Samtidigt är det ett överskott med 7,5 miljoner kronor för bidrag och under året har utföraren använt statsbidrag för att finansiera olika utbildningsinsatser och de vikariekostnader som uppstått i samband med detta. För bidrag och personalkostnader sammantaget redovisar utförarenheterna ett nettounderskott om -3,3 miljoner kronor.

Korttidsboende

För korttidsboende till äldre redovisar nämnden ett underskott om -3,5 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med -7,8 procent. Av detta finns -3,0 miljoner kronor inom utförarorganisationen och avser i huvudsak personalkostnader. Delar av underskottet för personal kan hänföras till att kostnadsfördelningen mellan olika insatsområden inom hälso- och sjukvårdsorganisationen ändrats jämfört med fördelningarna i budget vilket gjort att korttidsboende fått bära en större del av kostnaden.

Jämfört med föregående år har antalet ersatta dygn på korttidsboende ökat med 5,3 procent. Antal nyttjade platser inom korttidsboende är förhållandevis stabilt över tid och under 2022 motsvarar volymen 39 platser och under 2023 var det i snitt 41 platser. Nettokostnadsökningen uppgår till 14,6 procent motsvarande 6,2 miljoner kronor där den största delen avser personalkostnader. Ökningarna beror på löneökningar och ökat personalomkostnadstillägg med omkring 2,6 miljoner kronor medan resterande del kan kopplas till volymförändringar och förändringar i verksamheten.

Turbundna resor

Inom äldreomsorgen redovisas en negativ avvikelse mot budget med -0,8 miljoner kronor avseende turbundna resor. Detta motsvarar en avvikelse mot budget med -6,8 procent och inkluderar 1,7 miljoner kronor i budgetförstärkning kopplat till de generella statsbidrag som använts för att täcka underskott. Utan detta bidrag hade nämnden redovisat ett underskott om -2,5 miljoner kronor.

I jämförelse med föregående år har kostnaderna ökat med 4,3 miljoner kronor motsvarande en ökning med 50 procent. Kostnadsökningen beror dels på ökade volymer, dels på ökade priser för turbundna resor. Jämfört med föregående år har antalet genomförda resor ökat med 36 procent.

Insatser enligt LSS/SFB

För insatserna enligt LSS och socialförsäkringsbalken (SFB) redovisas en budgetavvikelse om -3,1 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse med -0,6 procent mot budget. Av de generella statsbidrag som nämnden erhöll i budgetförstärkning har 8,4 miljoner kronor använts för att täcka underskott inom detta verksamhetsområde. Om dessa medel exkluderas skulle underskottet varit -11,5 miljoner kronor där en betydande del avser verksamheten i egen regi. För insatserna avseende boende redovisar nämnden överskott medan övriga insatser redovisar underskott.

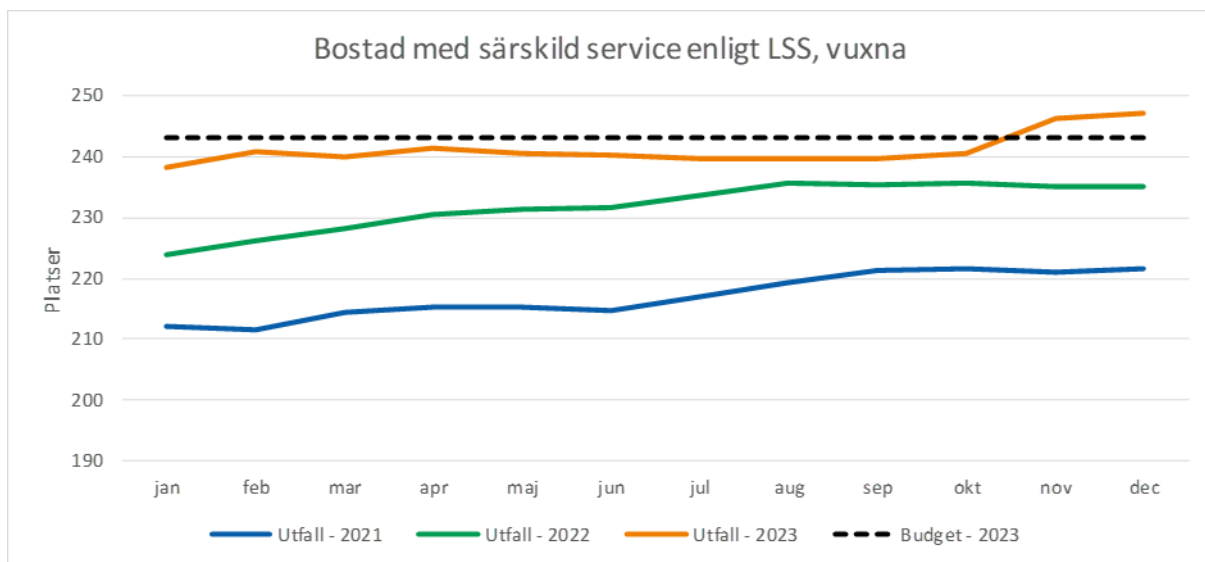
Nettokostnadsutveckling, tkr	jan-dec 2021	jan-dec 2022	jan-dec 2023
Insatser enligt LSS/SFB	470 869	484 756	523 440
Förändring i procent		2,9 %	8,0 %

Jämfört med föregående år har nettokostnaden för insatserna enligt LSS och SFB ökat med 38,7 miljoner kronor motsvarande 8 procent. Den största delen av nettokostnadsökningen finns inom insatsen för bostad med särskild service enligt LSS till vuxna där ökningen är 21,9 miljoner kronor. Personlig assistans och daglig verksamhet har ökat med 7,6 miljoner kronor respektive 5,6 miljoner kronor. Den insats där nettokostnaden minskat är bostad med särskild service enligt LSS till barn och unga som minskat med -1,4 miljoner kronor. Förändringarna i nettokostnaderna beror framför allt på volymförändringar och pris- och löneutveckling men också på vissa omställningar i verksamheten som medfört tillfälliga kostnader.

Boende enligt LSS, vuxna

För bostad med särskild service enligt LSS till vuxna redovisar nämnden ett överskott om 0,7 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse med 0,2 procent mot budget. I resultatet ingår en buffert om 2,7 miljoner kronor som använts för att finansiera omställningskostnader inom daglig verksamhet enligt LSS på 1,1 miljoner kronor. Redovisningsmässigt ligger bufferten under insatsen för bostad med särskild service enligt LSS och i praktiken innebär det att det redovisade resultatet inom bostad med särskild service enligt LSS för vuxna därmed är 1,1 miljoner kronor för högt. Exkluderas detta skulle resultatet vara -0,4 miljoner kronor för bostad med särskild service. Av bufferten är 1,6 miljoner kronor outnyttjad och därmed har dessa medel finansierat underskott inom insatsen.

Volymerna har varit högre än föregående år men i förhållande till budgeten har årets genomsnittliga volym varit lägre. Förväntningen var att volymen skulle öka successivt under året men volymen har legat förhållandevis stabilt och ökningen skedde framför allt i slutet av året.

Jämfört med föregående år har volymerna ökat med 4 procent där den största ökningen finns inom egen regi. Nettokostnaderna har ökat med 8 procent vilket motsvarar 21,9 miljoner kronor där cirka 12 miljoner kan hänföras till löneökningar och förändrat personalomkostnadstillägg. Resterande del av nettokostnadsförändringen kan hänföras till volymförändringar och den utökning av kapacitet som skett inom egen regi. En effekt av att kapaciteten utökats är att verksamheten kunnat arbeta med att minska dyra externa placeringar vilket bidragit till en kostnadsreducering för köp av verksamhet.

För utförarorganisationen redovisas ett underskott om -1,5 miljoner kronor. Generellt bedöms verksamheten i egen regi avseende bostad med särskild service ha en god ekonomisk hushållning. Årets underskott beror framför allt på vissa uppstartskostnader i och med utökning av kapaciteten och att inflytt till vissa platser blivit senarelagda vilket påverkar utförarens intäkter.

Boende enligt LSS, barn och unga

Den insats inom verksamhetsområdet för insatser enligt LSS och SFB som redovisar överskott är bostad med särskild service enligt LSS till barn och unga. Överskottet uppgår till 5,5 miljoner kronor vilket i sin helhet beror att behovet av platser varit lägre än budgeterat. Insatsen avser ett fåtal personer och det är svårt att i förväg förutse behovet.

Daglig verksamhet enligt LSS

För daglig verksamhet enligt LSS redovisar nämnden ett underskott om -1,8 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med -1,9 procent. Av budgetförstärkningen avseende generella bidrag har 4,6 miljoner kronor avsatts för att täcka underskott inom detta verksamhetsområde. Det innebär att resultatet hade varit -6,4 miljoner kronor om dessa medel exkluderas.

I jämförelse med föregående år har nettokostnaderna ökat med 6,1 procent vilket motsvarar 5,6 miljoner kronor. För insatsen finns ingen enhetlig statistik varför en jämförelse med volymutvecklingen inte är möjlig att göra. När det gäller nettokostnadsökningen visar analysen på att omkring 4 miljoner kronor kan hänföras till löneökningar och det ökade personalomkostnadstillägget. Under året har utföraren ställt om delar av verksamheten i syfte att effektivisera. Detta har medfört dubbla kostnader för hyror under delar av året motsvarande 1,1 miljoner kronor. Rent tekniskt finansierades detta med den budgeterade buffert som var avsatt inom bostad med särskild service enligt LSS men eftersom bufferten redovisningsmässigt inte ligger under daglig verksamhet ingår den inte i resultatet. Resultatet för daglig verksamhet är därmed 1,1 miljoner kronor sämre än om bufferten varit fördelad till insatsen.

Som delar i resultatet för daglig verksamhet redovisar utförarorganisationen ett underskott om -3,0 miljoner kronor, vilket även inkluderar de dubbla kostnaderna för hyrorna, och för volymbudgeten redovisar nämnden ett underskott om -3,6 miljoner kronor. Här bör nämnas att volymbudgeten för 2023 justerades ned med 5,3 miljoner kronor eftersom det saknades utrymme i nämndens ram att täcka nämndens sammantagna bedömda behov.

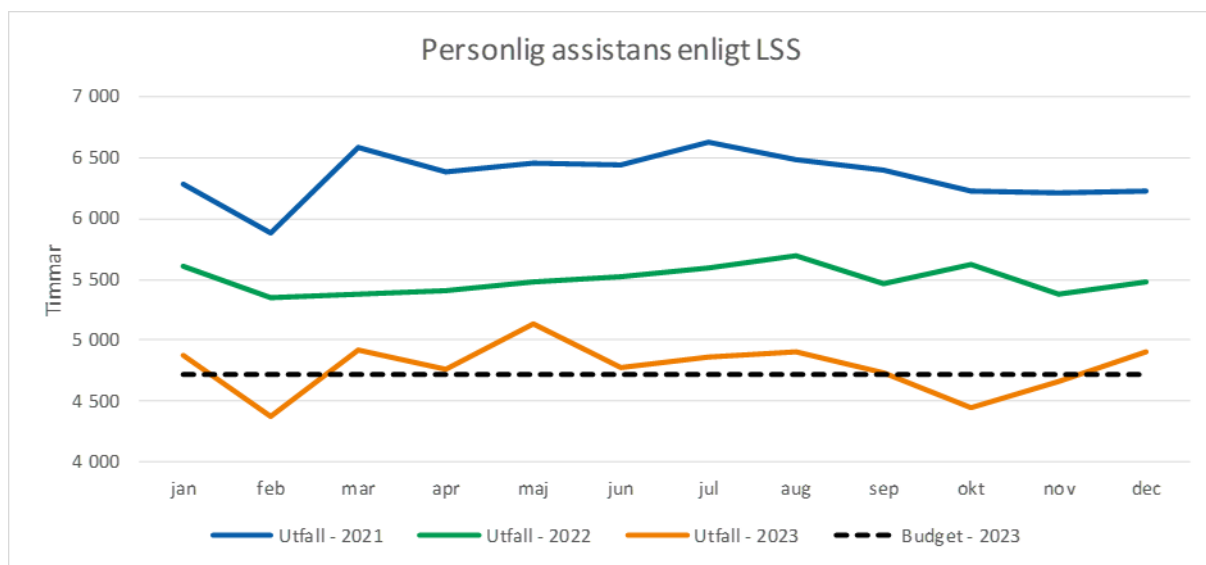
Personlig assistans

Inom personlig assistans redovisar nämnden ett underskott om -6,7 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 8,9 procent. Jämfört med föregående år har nettokostnaderna ökat med 10,3 procent vilket motsvarar 7,6 miljoner kronor. Inom verksamhetsområdet har löneökningar och det ökade personalomkostnadstillägget bidragit med omkring 4 miljoner kronor.

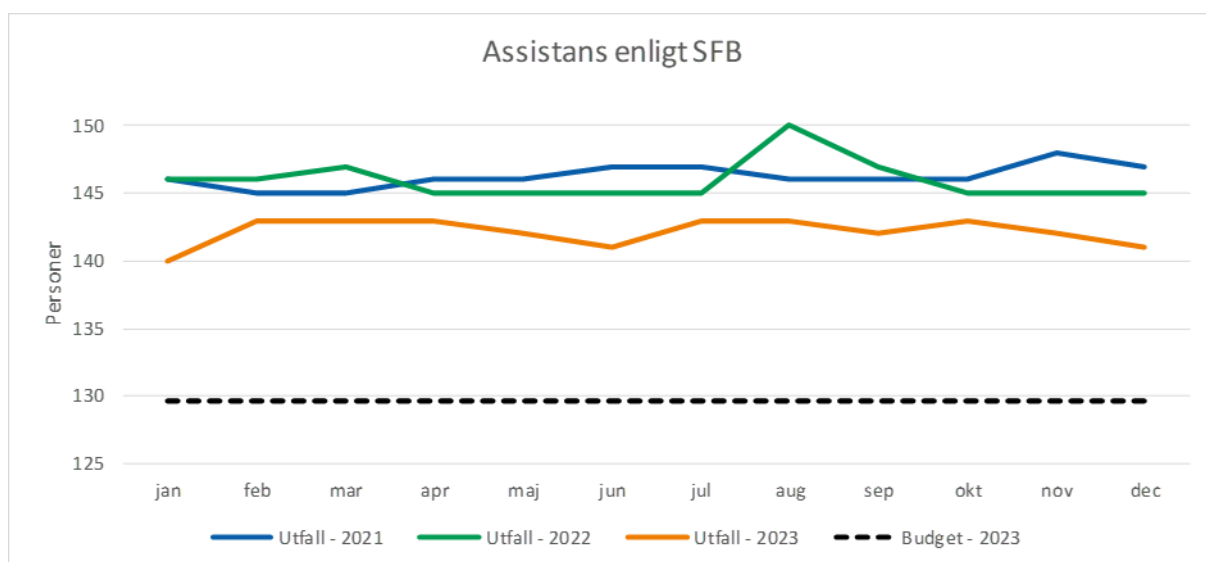
Lagändringen inom insatsen personlig assistans enligt LSS som trädde i kraft 2023 visar på ett större inflöde av nya ansökningar och prövningar av pågående beslut, det vill säga brukare som är beviljade personlig assistans men som ansöker om en utökning av antalet timmar. Lagändringen medför även att utredningarna blivit mer omfattande, svårare och tidskrävande för att varje utredning ska vara rättssäker och uppnå bra kvalitet. Ur ett ekonomiskt perspektiv har ingen effekt av lagändringen kunnat ses under året. Eftersom Försäkringskassan har långa handläggningstider kan det finnas effekter som syns först under 2024.

Underskottet finns både inom den egna regin och för volymbudgeten som redovisar underskott med -2,1 miljoner kronor respektive -4,9 miljoner kronor. Inom personlig assistans gjordes en nedjustering av budgeten med -10,7 miljoner kronor eftersom det saknades utrymme i nämndens ram att täcka nämndens sammantagna volymbudget. Det innebär att årets resultat är bättre än vad som faktiskt förväntades i samband med budgetläggningen.

Volymutvecklingen visar på att antalet timmar för personlig assistans enligt LSS legat lägre än föregående år. Detta kan bland annat förklaras med att flera avslagsbeslut fattas och att personer som tidigare haft insatsen har fått avslag eller beviljats färre timmar. Den nya lagstiftningen och med införandet av föräldraschablonen har gjort att vissa barn som tidigare hade rätt till personlig assistans, efter nyprövning, fått helt avslag på insatsen. Det är även ärenden som övergått till boende LSS och till Försäkringskassan. Inom myndighetsutövningen har verksamheten även ändrat arbetssätt utifrån gällande prejudikat om de grundläggande behoven som innebär att färre kvalificerar sig till rätten till personlig assistans.

Även inom assistans enligt SFB, för vilka kommunen betalar för de första 20 timmarna per vecka, visar statistiken på att antalet brukare varit lägre än föregående år.

Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)

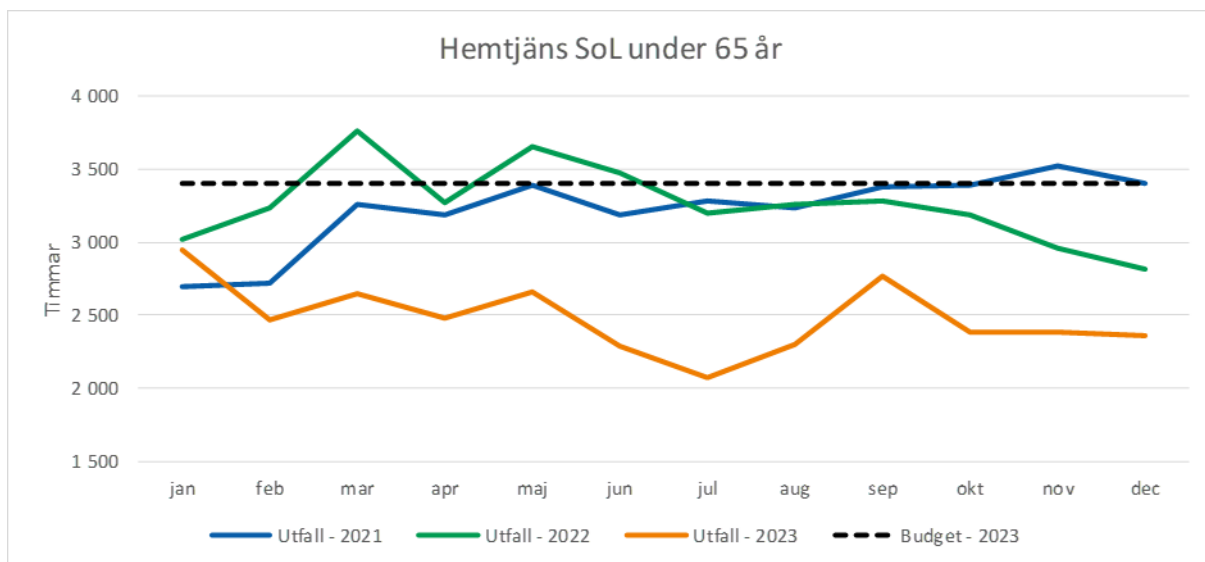
För insatser till personer med funktionsnedsättning redovisas ett underskott om -1,7 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med -1,7 procent. Av budgetförstärkningen avseende generella statsbidrag har 4,9 miljoner kronor använts för att täcka underskott inom verksamhetsområdet. De största underskotten inom området redovisas för turbundna resor med -4,2 miljoner kronor och för särskilt boende med -2,3 miljoner kronor. Den insats med stort överskott jämfört med budget är hemtjänst med en avvikelse om 3,9 miljoner kronor.

Nettokostnadsutveckling, tkr	jan-dec 2021	jan-dec 2022	jan-dec 2023
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	61 108	94 311	105 221
Förändring i procent		54,3 %	11,6 %

Jämfört med föregående år är nettokostnadsökningen 10,9 miljoner kronor vilket motsvarar en förändring med 11,6 procent. Kostnadsökningen finns i huvudsak inom särskilt boende som ökat med 6,8 miljoner kronor och för turbundna resor som ökat med 6,0 miljoner kronor. Förändringarna beror på volym- och prisökningar. Den del där nettokostnaden minskat mest inom verksamhetsområdet är hemtjänst med en kostnadsminskning om -3,1 miljoner kronor vilket kan hänföras till minskade volymer.

Hemtjänst

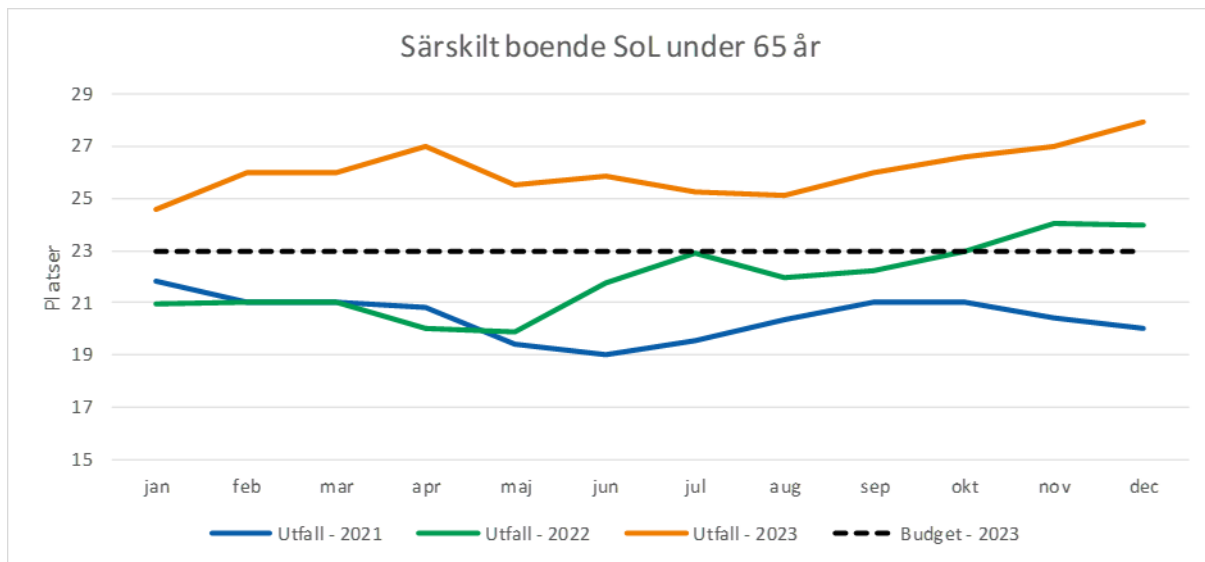
För hemtjänst till personer under 65 år redovisar nämnden ett överskott om 3,9 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 14,8 procent. Under året har volymerna haft en avtagande trend och varit lägre än tidigare år.

Volymförändringen motsvarar en minskning med 29 procent medan nettokostnaden minskat med 12 procent. Förändringen av den totala nettokostnaden för insatsen uppgår till -3,1 miljoner kronor. Volymminskningen bedöms ha minskat kostnaderna med drygt -5 miljoner kronor samtidigt som pris- och löneökningar ökat kostnaderna.

Särskilt boende

För insatsen särskilt boende till personer under 65 år har volymen varit högre än både föregående år och budget. Detta har genererat ett underskott om -2,3 miljoner kronor och eftersom 68 procent av insatsen utförs i extern regi avser huvuddelen av underskottet köp av verksamheten. Jämfört med budget motsvarar underskottet en avvikelse med -9,2 procent. I resultatet för insatsen ingår 1,4 miljoner kronor av de medel som avsatts för att täcka underskott genom budgetförstärkningen för generella statsbidrag. Utan dessa medel skulle resultatet varit -3,7 miljoner kronor inom särskilt boende för personer under 65 år.

Jämfört med föregående år har volymerna ökat med 19 procent medan nettokostnaderna har ökat med 34 procent. Nettokostnadsökningen motsvarar 6,8 miljoner kronor där omkring 4 miljoner kronor beror på volymförändringen och resterande del beror på pris- och löneökningar samt ökat personalomkostnadstillägg.

Turbundna resor

Det största underskottet inom verksamhetsområdet för insatser till personer med funktionsnedsättning avser turbundna resor. För året redovisas ett underskott om -4,2 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse med -15,2 procent jämfört med budget. I jämförelse med föregående år har nettokostnaderna ökat med 6,0 miljoner kronor motsvarande en ökning med 23 procent. Kostnadsökningen beror dels på ökade volymer,

dels på ökade priser för turbundna resor. För året har antalet genomförda resor ökat med 6 procent jämfört med föregående år.

Särskilda satsningar

Satsning	Budget	Utfall
Stärkt kvalitet i vård och omsorg	10 000	9 700
Insatser för att motverka ensamhet bland äldre, trygghetspaketet	750	750
Utreda en hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens inom hemtjänsten	500	0
Omställningsarbete för att få en budget i balans	10 000	10 000

Stärkt kvalitet i vård och omsorg

Totalt har nämnden tilldelats 10,0 miljoner kronor för stärkt kvalitet inom vård och omsorg. Dessa har avsatts till olika områden inom nämndens verksamheter.

Till natt- och larmverksamheten inom hemtjänst i egen regi har 3,0 miljoner kronor fördelats för att täcka ökade kostnader för larm till följd av nytt avtal. Under våren har arbetet med att införa de nya trygghetslarmen pågått men leverantören har haft omfattande leveransproblem vilket gjort att det gamla avtalet behövt förlängas. Budgetmedlen var avsatta för att täcka ökade abonnemangskostnader men till följd av problemen har medlen i stället använts för att täcka kostnadsökningar till följd av det tillfälliga avtalet. På grund av den komplexitet allt detta inneburit har den exakta kostnadsökningen inte kunnat fastställas men förvaltningens bedömning är att de avsatta medlen fullt ut använts under året.

Budgeten för anhörigstödet har stärkts upp med 0,7 miljoner kronor avseende en tjänst som tidigare varit finansierad genom statsbidrag.

Inom hälso- och sjukvårdsorganisationen har en ny sektionschef tillsatts under året där 1,3 miljoner kronor av tilldelningen har avsatts för att finansiera detta. I utfallet har 1,0 miljoner kronor av medlen användas eftersom tjänsten tillsattes i april.

Utöver ovanstående har 5,0 miljoner kronor av medlen lagts som en buffert fördelat mellan äldreomsorg och funktionsstöd. Bufferten var avsedd att användas till omställningskostnader, volymökningar och andra oförutsedda kostnader. Under året har 1,1 miljoner kronor av bufferten använts för att täcka omställningskostnader inom daglig verksamhet enligt LSS avseende dubbla lokalkostnader i samband med att verksamheten byter lokaler. I övrigt har bufferten använts för att balansera upp volymunderskott och hela bufferten har därmed använts.

Insatser för att motverka ensamhet bland äldre, trygghetspaketet

I nämndens budget ingår 0,8 miljoner kronor avseende medel för insatser för att motverka ensamhet bland äldre vilka har avsatts till förvaltningens förebyggande verksamhet inom äldreomsorgen. I syfte att bryta den ofrivilliga ensamheten har verksamheten under året genomfört hembesök hos personer över 75 år som inte haft några insatser från kommunen.

Utreda en hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens inom hemtjänsten

Den särskilda satsningen om 500 tkr för att utreda en hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens inom hemtjänsten har inte nyttjats av vård- och omsorgsnämnden. Interna resurser har bemannat uppdraget och en genomlysning av biståndsbedömningen har genomförts. Detta har resulterat i att biståndsbedömningen ses över för att besluten ska vara så korrekta som möjligt gällande bedömning av tidsåtgången för beslut om hemtjänst. Ytterligare utredningar och arbete pågår inom hemtjänsten och kommer att fortsätta under 2024.

Omställningsarbete för att få en budget i balans

Vård- och omsorgsnämndens driftsbudget utökades tillfälligt för 2023 med 10,0 miljoner kronor för

omställningsarbete för att få en budget i balans. Enligt beslutet var tillskottet avsett att användas för att få en budget i balans. Av medlen har 4 miljoner kronor avsatts till turbundna resor, 4 miljoner kronor har avsatts till installation av trygghetslarm och 2 miljoner kronor har avsatts för utköpskostnader i samband med omställning av verksamhet. Medlen för turbundna resor och installation av trygghetslarm har använts i sin helhet. Av de medel som avsatts för utköpskostnader har 0,7 miljoner kronor använts till just utköp av personal medan resterande har förstärkt upp resultatet inom nämnden.

Extern finansiering

Extern finansiering	Bidrag (tkr)	Kostnad (tkr)	Netto	Inräknat i budget	Nämndmål
Säkerställa god vård och omsorg av äldre personer	27 756	27 756	0	25 170	Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Äldre-omsorgslyftet	11 790	9194	2596		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Habiliterings-ersättning	3098	3036	62		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
God och nära vård	6 378	6344	34		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Specialistundersköt erska-kompetens	884	884	0		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Minska ofrivillig ensamhet bland äldre genom hälsosamtal	1248	1208	40		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Verksamhets-förlagd utbildning	175	175	0		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (återhämtningsbonusen)	9 070	8845	225		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Stärka det civila försvaret inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård	352	352	0		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet

Extern finansiering	Bidrag (tkr)	Kostnad (tkr)	Netto	Inräknat i budget	Nämndmål
Prestationsbaserat statsbidrag för att minska andelen timanställda inom omsorg om äldre	35 067	35 067	0	35 067	Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Prestationsbaserat statsbidrag för att öka antalet sjuk-sköterskor på särskilda boenden	8 597	8 597	0	8 597	Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Summa	104415	101458	2957		

Säkerställa god vård och omsorg av äldre personer

För 2023 har nämnden erhållit 27,7 miljoner kronor i ett riktat statsbidrag för att säkerställa god vård och omsorg av äldre personer. Huddinges andel av statsbidraget är något lägre 2023 än 2022.

För 2023 har 25,1 miljoner kronor använts för ersättning till utförare av hemtjänst och särskilt boende. Resterande del av statsbidraget har använts för att finansiera totalt sex aktivitetsombud på kommunens särskilda boenden.

Äldreomsorgslyftet

Äldreomsorgslyftet ska stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid. Statsbidraget ges som ersättning för personalkostnaderna för personalen som studerar och kan inte användas till andra kostnader. Regeringen har beslutat att satsningen äldreomsorgslyftet ska förlängas med ytterligare tre år, till 2026.

2023 har Huddinge erhållit 11,7 miljoner kronor och pengarna har fördelats till personal inom kommunen och privata utförare som har ansökt om medel.

Under våren 2023 deltog 25 medarbetare i utbildning till undersköterska. Totalt under 2023 har 20 medarbetare avlagt examen till undersköterska.

Under hösten 2023 genomfördes en satsning i svenska språket i samarbete med Komvux Huddinge. Under hösten 2023 har 14 medarbetare gått en utbildning i vårdförstärkande svenska en dag i veckan.

En medarbetare inom särskilt boende har under hösten 2023 påbörjat en ledarskapsutbildning på högskolenivå.

Habiliteringsersättning

Statsbidraget får användas av kommunerna för att införa eller höja en låg dagpenning till dem som deltar i daglig verksamhet enligt LSS. Statsbidraget får även användas till att bibehålla en nivå på dagpenningen som tidigare höjts med hjälp av statsbidraget.

Statsmedlet fördelas till kommunerna utifrån den senaste statistik som Socialstyrelsen har avseende antalet deltagare som finns i daglig verksamhet. Medlen är avsedda för habiliteringsersättning och betalas ut via dagpenning utifrån deltagande i daglig verksamhet enligt LSS. Stimulansbidraget betalas ut som ett engångsbelopp till deltagarna i slutet av året.

God och nära vård

Statsbidraget är en överenskommelse mellan regeringen och SKR där kommunernas andel gäller satsningar på nära vård, goda förutsättningar för vårdens medarbetare samt vidareutbildning för sjuksköterskor. För 2023 har Huddinge tilldelats 6,4 miljoner kronor och pengarna har fördelats till privata utförare som meddelat att de vill ta del av statsbidraget.

Statsbidraget för delprojektet nära vård har använts för arbetet med Palliativa projektet inom kommunens särskilda boenden. Palliativa projektet startade våren 2023 i samarbete med palliativt kunskapscentrum, PKC.

Syftet med projektet är att öka kompetensen och kunskapen hos medarbetare inom särskilt boende gällande palliativ vård samt att leda till samsyn i arbetssätt och rutiner med målet att öka kvaliteten av den palliativa vården.

Under 2023 har totalt 61 medarbetare genomgått en utbildning till palliativa ombud. Utbildningen omfattar omsorgspersonal, sjuksköterskor och personal som arbetar med rehabilitering.

Den del av statsbidraget som avser vårdens medarbetare har använts för fortsatt arbete med en extra journalslinga med sjuksköterskor på Stortorp. Projektet syftar till att öka tillgängligheten av sjuksköterskor för de boende under kvällar, nätter och helger. Projektet har pågått under hela 2023.

Inom ramen för delprojektet för vidareutbildning av sjuksköterskor har totalt 10 medarbetare gått handledarutbildning på högskolenivå.

Specialistundersköterskekompetens

Syftet med statsbidraget är att göra det möjligt för fler undersköterskor att via yrkeshögskolan utbilda sig till specialistundersköterskor med fokus på äldreomsorg och demensvård. Medlen får användas till att undersköterskor anställda inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre ska utbilda sig inom yrkeshögskolan till specialistundersköterskor med fokus på vård och omsorg om äldre och vård och omsorg om personer med demenssjukdom.

Under 2023 har en undersköterska studerat till specialistundersköterska och tagit examen under året. Ytterligare en medarbetare har påbörjat utbildning till specialistundersköterska.

Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre personer genom hälsosamtal

Statsbidraget ska användas för att motverka ensamhet bland äldre genom att starta, förbättra eller utöka arbetet med hälsosamtal. Fokus bör ligga på de allra äldsta som inte har hemtjänst eller bor på särskilt boende, det vill säga personer för vilka det kan saknas etablerade kontakter för att fånga upp signaler om ofrivillig ensamhet.

Under året har information uppdaterats och finns tillgängligt runt om i kommunen. I samband med 2023 års seniordagar har information om hälsofrämjande aktiviteter som kommunen erbjuder samt inbjudan till Seniordagarna skickats ut till personer över 75 år. Seniordagarna hade temat friskt åldrande i gemenskap. Det har även gjorts riktade utskick till personer över 75 år som inte har insatser från kommunen för att erbjuda ett hälsosamtal eller uppsökande hembesök av biståndshandläggare. Medlen har även använts för att utveckla arbetet med uppsökande hälsosamtal.

Statsbidrag till regioner och kommuner för utökad verksamhetsförlagd utbildning

Satsningen på utökade verksamhetsförlagda utbildningsplatser, VFU-platser har som målsättning att bidra till att öka antalet studenter på sjuksköterskeutbildningen och säkerställa genomströmningen. Detta för att antalet legitimerade sjuksköterskor på sikt ska öka och därmed skapa en bredare bas för framtida rekrytering av sjuksköterskor och möjliggöra utbildning av fler specialistsjuksköterskor. Syftet är att öka incitamenten för samtliga regioner och kommuner att ta emot fler studenter under utbildning.

Förvaltningen har ökat antalet VFU-platser mellan åren 2022 och 2023 och har ansökt om och tilldelats statsbidrag.

Under våren 2023 har totalt 22 sjuksköterskestudenter praktiserat i kommunen och under hösten ytterligare 20 studenter.

Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (återhämtningsbonusen)

Syftet med statsbidraget är att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för personalen inom hälso- och sjukvårdsverksamhet samt socialtjänstverksamhet avseende omsorg om äldre personer. Statsbidraget ska användas till insatser som bidrar till att främja ett hållbart arbetsliv för personal.

För 2023 har förvaltningen ansökt om bidrag för olika projekt både för egen regi och för de privata utförare som ansökt om medel för egna projekt. Totalt har kommunen beviljats 9 miljoner kronor i bidrag varav egen regi erhållit 5,9 miljoner kronor.

Inom egen regi har bidraget möjliggjort återhämningsdagar, planeringsdagar, temadagar och föreläsningar för alla medarbetare inom äldreomsorgen.

En utbildning i schemaläggning och bemanningsekonomi för chefer, administrativ personal inom äldreomsorgen där även representanter från ekonomienheten, HR och kommunal deltog.

Hälsö- och sjukvårdsorganisation har tillsatt en metodutvecklare som tillsammans med medarbetarna sett över implementerade nya processer, rutiner och arbetssätt och mer hållbara arbetsmetoder för att stärka arbetsmiljön i framtiden.

Inom ordinärt boende har en kvalitetssamordnare tillsatts som tillsammans med medarbetarna sett över och utvecklat bättre och mer hållbara arbetsmetoder för att stärka arbetsmiljön i framtiden.

Stärka det civila försvaret inom socialtjänst och kommunal hälso-och sjukvård

Syftet med statsbidraget är att ge förutsättningar för kommuner att analysera vilka behov som finns för att utveckla och stärka kommunernas planering och arbete med socialtjänstens och den kommunala hälso- och sjukvårdens civila försvar.

Socialförvaltningen i kommunen har i sin analys haft fokus på att kartlägga nuvarande beredskap samt att stärka beredskapen för den kommunala hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Utifrån kartläggningen har en plan för socialförvaltningens kontinuitetshantering tagits fram. Planen säkerställer att socialförvaltningens verksamheter (inklusive privata utförare) ska kunna fortsätta sina viktigaste aktiviteter på en tolerabel nivå även då det sker ett avbrott.

I analysarbetet har det framkommit att det finns behov av gemensam planering för Stockholmsregionen avseende kontinuitetshantering vid längre avbrott.

Det finns konkreta praktiska problem i en region som Stockholm som inte en enskild kommun kan lösa vid en händelse som leder till ett längre avbrott till exempel kollektivtrafik, digital teknik, elförsörjning, personalförsörjning, läkemedelsförsörjning, lagerhållning. Socialtjänst, vård och omsorg kommer att behöva prioritera vid en längre kris trots att det inte finns någon "force majeure" i lagstiftningen.

Prestationsbaserat statsbidrag för att minska andelen timanställda inom omsorg av äldre

Syftet med bidraget är att ge kommunerna incitament att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre. Statsbidragen fördelas utifrån kommunernas prestation och mäts vid två tillfällen, i början av 2021 och i slutet av 2022.

Kommunen har uppfyllt villkoren och för prestationen under 2022 tilldelats 35,1 miljoner kronor. Två privata utförare inom hemtjänst har också deltagit och därmed blivit tilldelade 2,3 miljoner kronor av totala beloppet på 35,1 miljoner kronor. Statsbidraget har hanterats som ett generellt statsbidrag och inrättats som en budgetförstärkning under 2023.

Under 2023 säkerställdes finansieringen av trygghetslarminstallationer inom särskilda boenden genom statliga bidrag, där installationskostnaderna uppgick till 4 miljoner kronor. Samtidigt tilldelades funktionsstöd 5 miljoner kronor för att stärka kvalitén och kontinuiteten inom daglig verksamhet, personlig assistans och boendestödet. Resterande statsbidrag har nyttjats till att stärka förvaltningens resultat under 2023.

Prestationsbaserat statsbidrag för att öka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden

Syftet med bidraget är att ge kommunerna incitament att öka sjuksköterskebemanningen och den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen. Statsbidragen fördelas utifrån kommunernas prestation och mäts vid två tillfällen, i början av 2021 och i slutet av 2022.

Kommunen har uppfyllt villkoret och för prestationen under 2022 tilldelats 8,6 miljoner kronor. Statsbidraget har hanterats som ett generellt statsbidrag och inrättats som en budgetförstärkning under 2023. Statsmedel har nyttjats till att stärka förvaltningens resultat under 2023.

Investeringar

Investeringar, tkr	Budget helår	Utfall helår	Avvikelse helår
Investeringar särskilt boende	4 000	1 277	2 723
Investeringar ordinärt boende	500	1 443	-943
Inventarier boende LSS	400	193	207
Sprinklersystem, boende LSS	920	75	845
Summa	5 820	2 988	2 832

Under året har totalt 3,0 miljoner kronor i investeringsutgifter redovisats. Investeringarna inom särskilt boende avser bland annat sängar, taklyftar, möbler och matvagnar. Inom ordinärt boende avser investeringarna passersystem inom vissa verksamheter, cyklar inom hemtjänsten och inköp av speldatorer inom daglig verksamhet enligt LSS.

Orsaken till överskottet är att dels att den budget som överfördes från tidigare år för sprinklersystem inte använts, dels att behovet av investeringar varit lägre än budgeterat. Nämnden kommer inte begära att några av årets investeringsmedel överförs till nästa år.

Lokaler

Inga hyresgästpassningar eller betydande beställningar har lagts angående lokaler som påverkar hyror 2023 eller får ekonomiska effekter i relation till tilldelad ram.

En redovisning av uppdrag och förstudier som gavs i Lokalresursplanen för perioden 2023 – 2030 är sammanställd och redovisas i bilaga 3, Uppdrag och förstudier enligt Lokalresursplanen 2023.

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda	December 2022	December 2023	Skillnad
Antal anställda	1436	1487	+51

Inom nämnden har antalet anställda per december 2023 ökat med 51 personer jämfört med föregående år. Andelen kvinnor är 78 procent och andelen män 22,2 procent. I jämförelse med föregående år är det en minskning gällande andelen kvinnor medan andelen män har ökat under perioden.

Fördelningen av arbetad tid visar att andelen tillsvidareanställda har minskat något och andelen visstidsanställda har ökat jämfört med föregående år. Däremot har andelen timavlönade minskat.

Andelen heltidsanställda har minskat medan andelen deltidsanställda har ökat jämfört med föregående år.

Personalomsättningen har minskat till 9,9 procent jämfört med samma period föregående år.

Personalomsättningen har minskat för kvinnor medan den har ökat för män. Personalomsättningen minskade kraftigt under pandemin då anställda inte var lika benägna att byta jobb på samma sätt som innan. I takt med en återgång till normalläget har personalomsättningen generellt sett ökat igen. Personalomsättningen ligger på en förväntad nivå. Det är inga alarmerande siffror för verksamheten.

Äldreomsorg

Inom äldreomsorgen har antalet anställda per december 2023 ökat med 3,6 procentenheter jämfört med föregående år. Andelen kvinnor är 78,5 procent och andelen män 21,5 procent. Vi ser en minskning av andelen kvinnor medan andelen män har ökat.

Fördelningen av arbetad tid visar att andelen tillsvidareanställda är oförändrad på 70 procent medan andelen visstidsanställda har ökat från 11 procent till 13 procent jämfört med föregående år. Andelen timavlönade har minskat från 19 procent till 16 procent under samma period.

Andelen heltidsanställda har minskat medan andelen deltidsanställda har ökat.

Personalomsättningen har ökat till 10,9 procent jämfört med samma period föregående år. Omsättningen för kvinnor har minskat medan vi ser en ökning för männens del.

Inom sektionen för ordinärt boende ÄO har de arbetat med att minska personalkostnaderna utifrån att få en budget i balans. Antalet timanställningar har minskat, vilket är ett led i att de har arbetat mycket med bemanningen för att kunna minska behovet av timanställda.

Det finns alltid en genomströmning av medarbetare som säger upp sig eller går i pension. Siffran är relevant i förhållande till verksamhetens storlek.

Funktionsstöd

Inom funktionsstöd har antalet anställda ökat med 3,8 procentenheter jämfört med föregående år. Andelen kvinnor är 76,4 procent och andelen män 23,6 procent. Vi ser en ökning för kvinnor och en minskning gällande män.

Fördelningen av arbetad tid visar att andelen tillsvidareanställda har minskat med 1,6 procentenheter och andelen visstidsanställda har ökat med 27 procentenheter. Andelen timavlönade minskat till 22 procent.

Både andelen heltids- och deltidsanställda har ökat jämfört med föregående år.

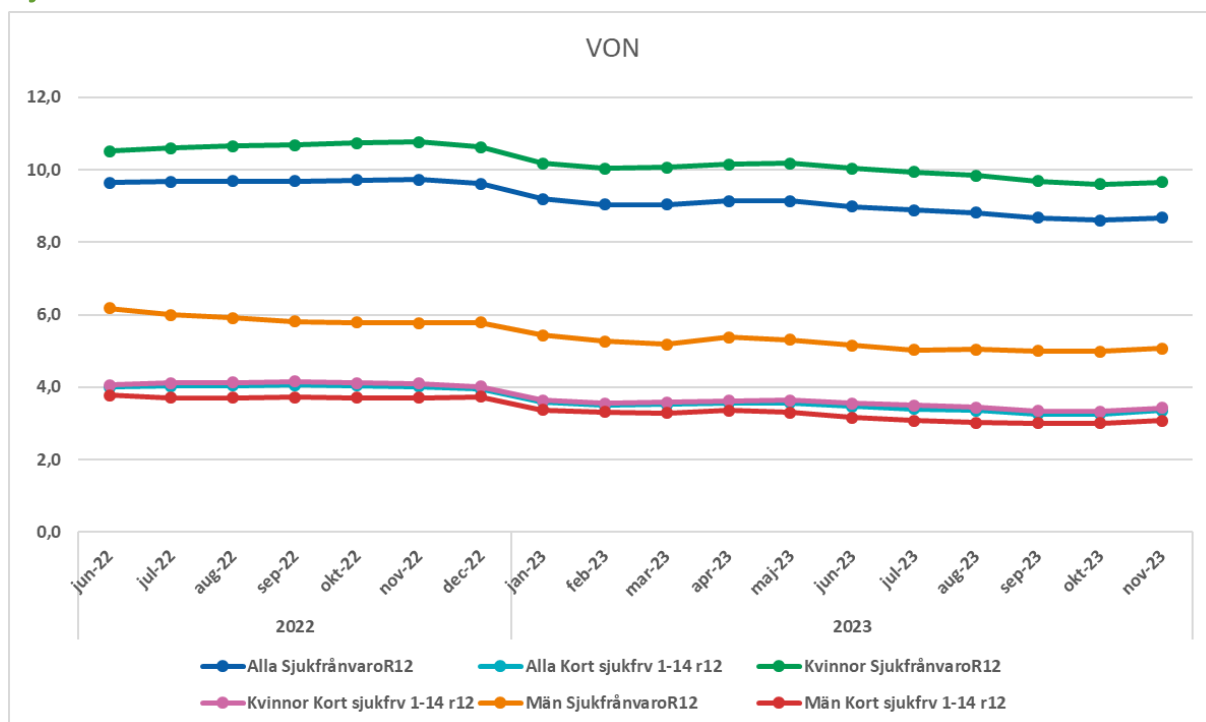
Personalomsättningen har minskat till 8,4 procent jämfört med föregående år. Omsättningen har minskat för både kvinnor och män. Omsättning bland handläggare är högre i år än tidigare år. Vid avslutsamtal framkommer det att det främst beror på privata skäl till exempel flytt till andra städer.

Funktionsstöd har under en längre tid upplevt svårigheter att rekrytera och behålla stödpedagoger med rätt kompetens. En utredning har påbörjats för att utreda orsakerna till detta.

En förklaring till ökningen av antalet medarbetare är att det inom vissa enheter till exempel inom korttidsboende, dagliga verksamheten och boendestöd har fått fler brukare. En annan förklaring till ökningen är att det inom sektionen har eller planeras för att tillsätta löpartjänster som en åtgärd för att minska andelen timanställda och kostnader.

För att minska personalomsättningen har man arbetat med att utveckla och kvalitetssäkra introduktion för nya medarbetare samt erbjuda erfarna handläggare möjlighet till kompetensutveckling för att kunna behålla dessa medarbetare.

Sjukfrånvaro:

Den totala sjukfrånvaron presenterad som ett snitt för de senaste 12 månaderna (R12) var till och med november 2023 8,7 procent vilket är en minskning med 1 procentenhet jämfört med föregående år. Den totala sjukfrånvaron för både kvinnor och män har en nedåtgående trend. I jämförelse med november 2020 så har den totala sjukfrånvaron (R12) minskat.

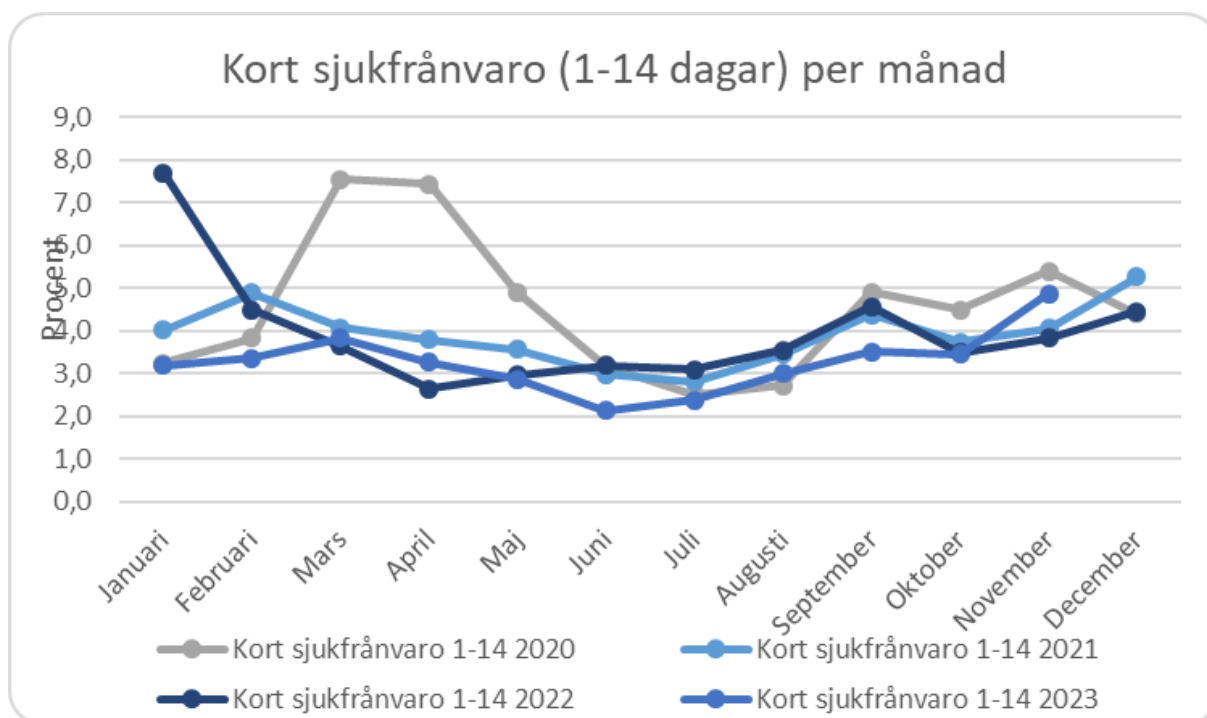
Sett över en 18 månaders period har den totala sjukfrånvaron (R12) sjunkit med 0,9 procentenhet. Frånvaron har minskat för både kvinnor och män under perioden.

Korttidsfrånvaron 1–14 dagar (R12) till och med november 2023 har minskat med 0,6 procentenheter. Nämnden ser även en nedåtgående trend för både kvinnor och män. I jämförelse med november 2020 är korttidsfrånvaron oförändrad.

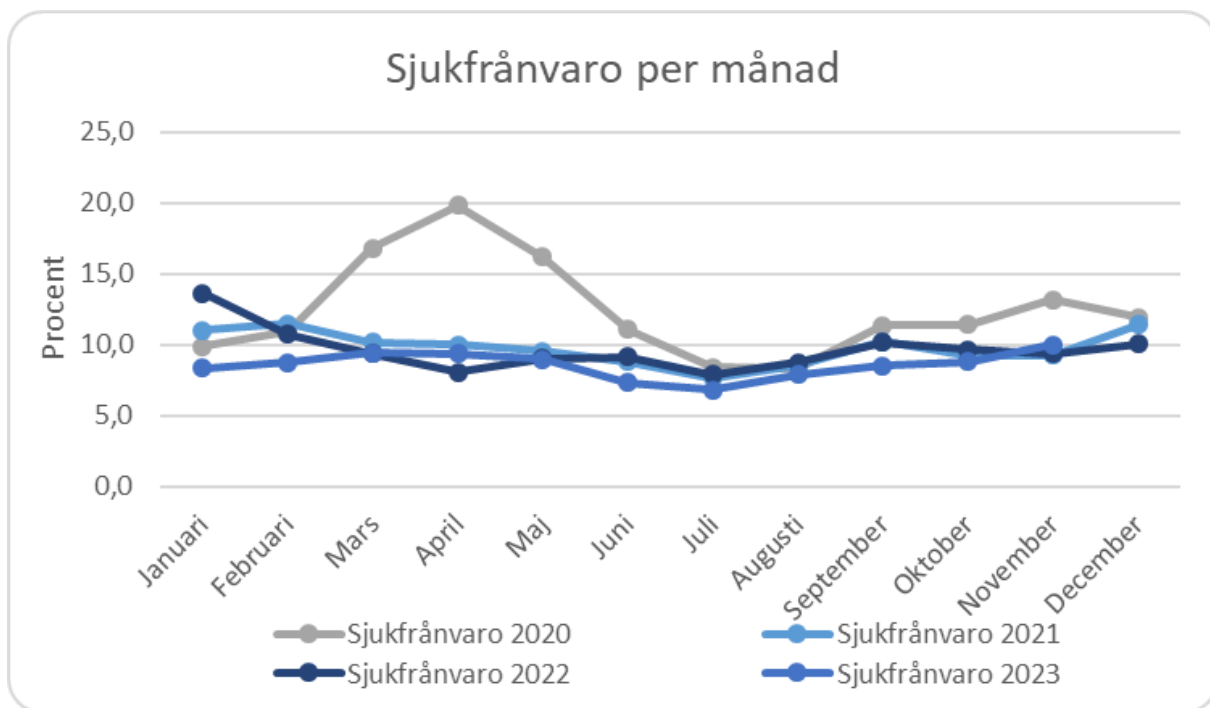
Sett över en 18 månaders period har korttidsfrånvaron sjunkit med 0,6 procentenheter. Frånvaron har minskat för både kvinnor och män under perioden.

Kommentar till övriga sjukfrånvarointervall:

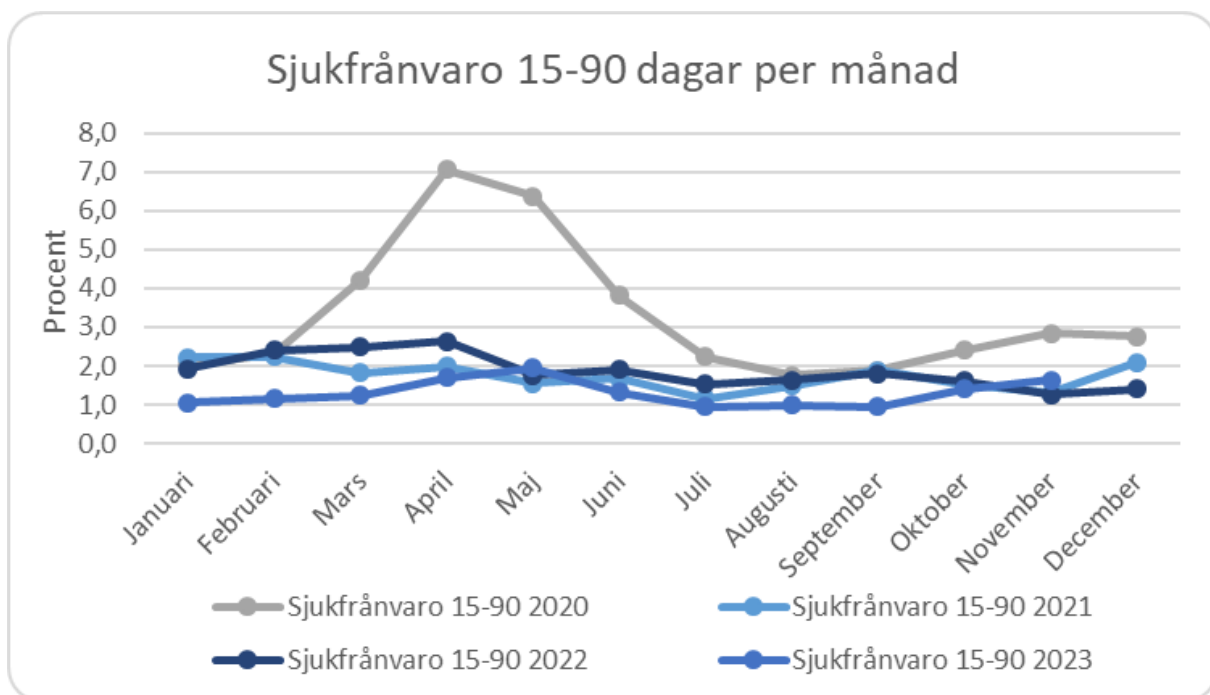
Sjukfrånvaron har även minskat för intervallen dag 15–90 och dag 91–180. Däremot har långtidssjukfrånvaron över 180 dagar ökat.

Den korta sjukfrånvaron (1–14 dagar) per månad har ökat sedan årets början och ligger i november lägre än för 2020 men högre jämfört med åren 2021-2022.

Även sjukfrånvaron per månad har ökat sedan januari 2023 och ligger i november månad i nivå med de föregående åren fränsett 2020 som ligger högre.

Sjukfrånvaron 15–90 dagar per månad för novembermånad har ökat sedan årets början men ligger i nivå med de föregående åren, fränsett år 2020 som ligger högre.

Nämndens arbete kring sjukfrånvaron:

Arbetet med att minska sjukfrånvaron pågår alltjämt inom verksamheten. Att snabbt initiera kontakt med den sjukskrivne är ett sätt som många enheter sett ger goda resultat. Vidare fokuserar enheterna på att skapa en god arbetsmiljö och arbeta för ökad trivsel för att minska sjukfrånvaron.

Generellt visar årets medarbetarenkät inom både äldreomsorgen och funktionsstöd på goda resultat. Ökad nöjdhet med sin arbetssituation ger som regel positiv effekt på sjukfrånvaron.

Riskorienterat arbetssätt, ROA är ett kommungemensamt pilotprojekt som har pågått sedan hösten 2021. Inom äldreomsorgen deltar under 2023 Rosendalsgårdens äldreboende och hemtjänsten för Segeltorp/Stuvsta.

Syftet med projektet är att minska sjukfrånvaron genom att identifiera och förebygga sjukfrånvaro. Inom funktionsstöd har man inom vissa boendeenheter, efter tidigare deltagande i projektet, fortsatt att arbeta utifrån ett riskorienterat arbetssätt. En utvärdering av ROA-arbetet kommer att ske under 2024.

Inom sektionen för ordinärt boende funktionsstöd har de haft ett projekt under ett års tid som heter Solfagra projektet vars syfte är att aktivt arbeta med att få ner korttidsfrånvaron samt öka den psykosociala arbetsmiljön. En av åtgärderna var att tillsätta en extra enhetschef för att möjliggöra ett nära ledarskap. Projektet har resulterat i att medarbetarna är mindre sjuka och mer nöjda på jobbet. Det har i sin tur lett till en rejäl minskning av antalet timvikarier på enheten samt på enheterna inom aktuellt chefsområde.

Inom sektionen för bistånd och förebyggande funktionsstöd har man under 2023 arbetat med att införa ett nytt arbetssätt med strukturerade samtal med samtliga medarbetare vid två tillfällen per år. Detta utifrån en mall med självskattning i relation till upplevd arbetsrelaterad utmattning. Vid tidiga signaler om arbetsrelaterad utmattning kopplas enhetschef in för enskilt samtal och planering.

Personalförsörjning (särskilt bristyrkesgrupper)

Det har under en period varit en stor utmaning att behålla legitimerad personal särskilt sjuksköterskor men under året ser nämnden att den trenden har vänt och att personalförsörjningen har stabiliserats.

Inom äldreomsorgen har det under ett antal år varit svårt att attrahera utbildade undersköterskor. Under förra året infördes en ny bestämmelse i socialtjänstlagen med krav på att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt och kontakten ska vara undersköterska. Från den 1 juli i år är undersköterska en skyddad yrkestitel. Det innebär både att konkurrensen om undersköterskor kommer att öka samtidigt som det kan det höja attraktiviteten inom yrket.

Utbildningsinsatser för att utbilda vårdbiträden till undersköterska har pågått under många år vilket har bidragit till att andelen medarbetare med adekvat utbildning succesivt har ökat.

Inom funktionsstöd har det varit svårt att rekrytera stödassistenter. Utbildningsinsatser har genomförts för att utbilda boendestödjare till stödassistenter. Det har varit en utmaning att identifiera utbildningsinsatser som möter behovet som finns inom funktionsstöd.

Funktionsstöd har även under längre tid upplevt svårigheter att rekrytera och behålla stödpedagoger. I verksamheten finns det vakanser där man inte har lyckats med rekryteringen. Nämnden har under året arbetat med att utreda vad det beror på och har identifierat ett antal framgångsfaktorer som ska bidra till att behålla medarbetarna.

Kompetensutveckling (inklusive chefsutveckling)

För att säkerställa en kvalitativ verksamhet behöver medarbetarna inneha rätt kompetens för att kunna utföra uppdraget och medarbetarnas kompetens ska även användas på rätt sätt. Det kräver att förvaltningen erbjuder utbildningsinsatser till medarbetarna så att de får adekvat utbildning. Under året har bland annat följande utbildningsinsatser genomförts:

Inom ramen för Hälso- och sjukvårdslagen, HSL har kompetensutvecklingen fokuserats på utbildningsinsatser inom områdena diabetes, motiverande samtal och avvikelshantering för att minska risken för vårdskador.

För att säkerställa behovet av undersköterskor och stödassistenter har det genomförts utbildningsinsatser med syfte att få en undersköterskeutbildning med hjälp av medel från äldreomsorgslyftet och omställningsfonden.

Under året har nämnden identifierat att det finns ett stort behov av att höja språkkompetens i svenska språket för medarbetare både inom äldreomsorg och funktionsstöd. En utbildningsinsats har genomförts för en grupp medarbetare i samarbete med Komvux i Huddinge kommun. Arbetet kommer att fortlöpa under nästa år.

Utbildning i schemaläggning utifrån de nya regler som trädde i kraft den 1 oktober har genomförts för chefer och medarbetare som arbetar med schemahantering.

Under året har det genomförts ett antal utbildningsinsatser för att höja kompetensen för medarbetare i det verksamhetsnära arbetet.

Intern kontroll

Internkontroll är en process som används för att säkerställa att verksamheten fungerar och att målen nås. Fokus är att minska risken för oönskade händelser genom strukturerad riskhantering. Det handlar dels om att på ett systematiskt sätt identifiera och minska risker, dels att skapa strukturer för att förebygga att oönskade händelser inträffar.

Nämndens ansvar för den interna kontrollen anges i kommunallagen (2017:725), KL 6:6 samt i reglemente för intern kontroll, HKF 9410. De skall "se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett övrigt tillfredställande sätt". Uppföljningen av arbetet med internkontroll sker i delårsrapporter och verksamhetsberättelse.

Kommunövergripande kontroller

Kommunstyrelseförvaltningen har planerat för genomförande av sex kontroller för samtliga nämnder under året. Kontrollerna genomförs inom redovisningsprocessen, upphandlingsprocessen och HR-processen.

Vid delårsrapport per 31 augusti 2023 och vid uppföljning i kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2023 har vård- och omsorgsnämnden delgivit resultat av en kontroll gällande redovisning samt två kontroller inom upphandling. Resultatet på kontrollerna visade att vissa brister fanns inom redovisning där agenda och deltagarförteckning inte bifogats korrekt tillsammans med faktura, att direktupphandling genomförs sällan utöver placeringsärenden för enskilda samt att verksamheten köper ett antal varor utanför ramavtal. Förvaltningen har påbörjat att vidta åtgärder utifrån uppmärksammade brister och arbetet följs under 2024.

Granskningen i sin helhet visas i kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2023.

Vård- och omsorgsnämndens internkontrollarbete

Arbetet säkras genom systematiskt kvalitetsarbete, åtgärder för budgethållning och målstyrning. Riskanalyser, förbättringsåtgärder och systematiska kontroller sker löpande under året för att säkra verksamhetens kvalitet. Kvalitetsarbetet görs på alla nivåer i organisationen och de samlade resultaten summeras i nämndens kvalitetsberättelser för 2023.

I verksamhetsplanen för 2023 identifierades fyra risker och beslutade om åtgärder för att reducera riskerna. Åtgärderna kopplade till de tre risker som är kopplade till HR/Personal, Ekonomi och Lokalförsörjning- och fastighetsunderhåll är genomförda enligt plan. Åtgärd för risken som berör Informationsöverföring har påbörjats och bedöms kunna bli åtgärdat under 2024.

Den samlade bedömningen är att nämnden har den struktur och de arbetssätt som krävs för att ha en god kontroll av verksamhetens kvalitet och måluppfyllnad och att förbättringsåtgärder genomförs i den mån det krävs.

Åtgärder för att minska identifierade risker

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
2.1. Informationsförvaltning	Risk att arkiverade handlingar förstörs på grund av brister i arkivlokalen på Gymnasietorget	<p>Åtgärder för att minska fukten behöver sättas in om Socialförvaltningen inte kan flytta från Gymnasietorget 1, vilket planeras för.</p> <p>Status</p> <p>✓ Klart</p> <p>Socialnämnd</p> <p>Beslut är fattat att Socialförvaltningens stabsfunktioner ska lämna nuvarande lokaler på gymnasietorget och flytta till Flemingsberg, Hälsovägen 7. Socialförvaltningens arkiv kommer samtidigt att flyttas till en ny arkivlokal på Hälsovägen 7.</p>

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
2.3 HR/Personal	Risk att verksamheterna får oplanerade anställningar då företräden och konverteringar inte hanteras på ett korrekt sätt.	Säkerställa att processen och informationsstödet är uppdaterat enligt de nya LAS-reglerna. Status Klart HR-enheten har sedan hösten 2022 och löpande satsat på informationsgenomgångar både i grupp och enskilt med nämndens chefer kring de nya LAS-reglerna som trädde i kraft 1 oktober 2022. I detta har det även ingått att kommunicera till nya chefer och medarbetare på bemanningscenter. HR-enheten har i samverkan med ansvariga chefer bevakat och följ upp antalet in konverteringar av tjänster för att undvika övertalighet och ha kontroll över hur många anställningar många som leder till övertalighet. Detta arbete har visat att de enstaka konverteringar som har skett har varit planerade i verksamheten.
2.4. Ekonomi	Samordning från stödfunktioner brister vid verksamhetsförändringar på grund av brister i informationsöverföring och okända rutiner	Förankra rutinen i berörda chefsled. Status Klart Rutinen har förankrats i berörda chefsled under 2023.
2.6 Lokalförsörjning och fastighetsunderhåll	Risk att otydlighet i processen leder till stora förseningar i anskaffning av lokaler och bostäder till socialförvaltningens målgrupper. Brist på bostäder för brukare leder till behov av externa placeringslösningar vilket är kostnadsdrivande i jämförelse med placeringar i den egna regin.	Tydliggöra och teckna förvaltningens process för att ta fram lokalbehov inom socialförvaltningen. Hanteras inom ramen för lokalförsörjningsstrategiarbetet. Status Klart Förvaltningens process för att ta fram lokalbehovet inom socialförvaltningen har utarbetats under 2023.

Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning

Revision/Granskning	Risk/bakgrund	Riskåtgärd
Revisionsrapport: Granskning av vård- och omsorgsnämndens uppföljning och kontroll av externa utförare Diarienummer VON-2022/897	Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022. KPMG har av revisionsgrupp 1 fått i uppdrag att granska vård- och omsorgsnämndens uppföljning och kontroll av externa utförare. Det övergripande syftet med granskningen har varit att bedöma om vård- och omsorgsnämnden på ett tillfredsställande sätt styr och kontrollerar verksamhet som bedrivs av privata utförare på uppdrag av nämnden samt vilka förutsättningar som finns för detta. Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningens syfte är att vård- och omsorgsnämnden på ett tillfredsställande sätt styr och kontrollerar verksamheten som bedrivs av privata utförare på uppdrag av nämnden.	Uppdatera avtalsvillkor för leverantörer avseende vite vid avvikelser från avtal. Status Klart Avtalsvillkor för leverantörer avseende viten har uppdaterats. Uppdatera plan angående fördjupade uppföljningar i samtliga verksamheter. Status Klart Planen för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare samt av kommunens verksamheter som bedrivs i konkurrens 2024 har uppdaterats. Fördjupad uppföljning som metod genomförs inom samtliga verksamhetsområden.

Plan för uppföljning och insyn

Nämnden har i sin verksamhetsplan redovisat hur de planerar att följa upp avtal som nämnden tecknat med privata utförare samt de uppdragsbeskrivningar som överenskommits med verksamheter i kommunen egen regi när de agerar i konkurrens med privata utförare. Uppföljningen utgår från de mål som angivits av kommunfullmäktige samt de krav som ställs i avtal och uppdragsbeskrivningar.

Tillsyn och uppföljning av vård- och omsorgsnämndens utförare inom lagen om valfrihetssystemet samt ramavtal har genomförts i enlighet med nämndens verksamhetsplan 2023.

Uppföljningen av utförare som ingår inom lagen om valfrihetssystem har två övergripande syften; dels att kontrollera att verksamheten utförs i enlighet med avtal och uppdragsbeskrivningar, dels att utgöra ett underlag i kommunens förbättringsarbete med att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster.

I enlighet med verksamhetsplanen har fyra olika typer av uppföljningar genomförts; avtalsuppföljning, fördjupad uppföljning, kvalitetsundersökning samt månadsuppföljning inom hemtjänst.

Genomförd uppföljning

Utförare inom vård- och omsorgsnämndens valfrihetssystem				
	1 januari 2023	1 januari 2023	31 december 2023	31 december 2023
Äldreomsorg	Privata	Egen regi	Privata	Egen regi
Hemtjänst	6	1	6	1
Särskilt boende	47	5	47	5
Funktionshinderomsorg				
Daglig verksamhet	35	17	36	17
Korttidsvistelse	13	1	13	1
Ledsagar- och avlösarservice	4	1	4	1
Boendestöd	3	1	3	1

Som tabellen ovan visar är det en utförare inom daglig verksamhet LSS som tillkommit inom lagen för valfrihetssystemet under året. Ingen av de privata utförarna har avslutat sitt uppdrag i kommunen under året. Däremot har Stiftelsen Stora Sköndal sagt upp sitt avtal som kommer att upphöra april 2024. Avtalet har omfattat sex särskilda boenden för äldre.

Sammanfattningsvis visar uppföljningarna som helhet att verksamheterna bedrivs i enlighet med de krav som ställs i avtal och uppdragsbeskrivningar. I de fall avvikelser har noterats har utföraren delgetts dessa med krav på åtgärder och återrapportering till förvaltningen för godkännande. I enlighet med avtal och uppdragsbeskrivningar kan större avvikelser och icke godkända åtgärder leda till vite, frysning och hävning av avtal. Under året har ingen av dessa sanktioner behövt initieras från förvaltningen.

I samband med uppföljningarna har några utvecklingsområden identifierats inom samtliga valfrihetssystem, dessa är:

- Personalens arbete med att rapportera avvikelser, synpunkter och klagomål. För de flesta utförare visar deras kvalitetsberättelse på en underrapportering.
- Implementering av kontinuitetsplaner för att säkerställa verksamhetens prioriterade åtaganden vid störningar.
- Rekryteringsbehovet och svårigheterna att rekrytera personal med rätt kompetens är ett omfattande arbete som kräver mycket tid och resurser hos samtliga utförare. Rekryteringsutmaningarna finns främst inom valfrihetssystemen hemtjänst och särskilt boende för äldre.

Under året har förvaltningen valt att granska det teambaserade arbetet inom särskilda boenden för äldre, inriktning demenssjukdom. Ett teambaserat arbetssätt har stöd i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom. Kvalitetsundersökningen syftar till att lyfta fram de framgångsfaktorer som det teambaserade arbetet ger för att göra omsorgen mer personcentrerad. Några av de framgångsfaktorer som kvalitetsundersökningen kom fram till var tydliga strukturer och förutsättningar för att kunna arbeta teambaserat, att den boende har en central roll i teamet och ett likvärdigt mandat mellan teamets deltagare.

En mer utförlig beskrivning av uppföljningen redovisas i separat bilaga - *Uppföljning 2023 av utförare inom vård- och omsorgsnämndens valfrihetssystem samt vissa ramavtal*.